

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

DIPLOMSKA NALOGA

**SODELOVANJE INSTITUCIJ PRI REŠEVANJU PROBLEMA NASILJA
V DRUŽINI**

Mentor: doc. dr. Srečo Dragoš

Tanja Kurdija

Ljubljana 2010

PODATKI O DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: Tanja Kurdija

Naslov naloge: SODELOVANJE INSTITUCIJ PRI REŠEVANJU PROBLEMA
NASILJA V DRUŽINI

Kraj: Ljubljana

Leto: 2010

Število strani: 84

Mentor: doc. dr. Srečo Dragoš

Ključne besede: nasilje, nasilje v družini, prekršek, kaznivo dejanje, žrtev, policija, center za socialno delo, nevladne organizacije, prepoved približevanja, multidisciplinarni tim, sodelovanje institucij

Povzetek:

Nasilje v družini je večplasten problem, ki je običajno skrit v družinskem okolju. Zaradi tega je težje prepoznavno. Žrtve o njem težko spregovorijo. Prepoznavnost takega nasilja je pomembna predvsem zaradi hitrega in učinkovitega odziva pristojnih institucij, ki s strokovnimi postopki in ukrepi poskušajo čim boljše zaščititi žrtve.

V diplomski nalogi bom predstavila pojav nasilja v družini in zakonodajo na tem področju. Opredelila bom nasilje kot prekršek in kot kaznivo dejanje. Predstavila bom vlogo institucij v procesu reševanja problema nasilja v družini in njihovo sodelovanje pri izvajanju strokovnih postopkov za uspešno rešitev problema in zaščito žrtve. Na podlagi opravljenih intervjujev s strokovnimi delavci navedenih institucij, bom poskušala ugotoviti ali je sodelovanje med institucijami dobro .

Title: THE INSTITUTIONAL COOPERATION IN SOLVING THE PROBLEM OF THE DOMESTIC VIOLENCE

Descriptors: violence, domestic violence, offense, criminal offense, victim, police, social work center, NGO- non governmental organization, banning approach order, multidisciplinary team, institutional cooperation

Abstract:

Domestic violence is a multi dimensional problem which is usually hidden in a domestic environment. This is the reason why it is difficult to identify it. Victims have hard time talking about it. The recognition of the violence is important because the authoritative institutions need to react quickly and efficiently. They need to protect the victims by reacting competently.

In my diploma paper I will represent the phenomena of the domestic violence as well as the legislation. I will define violence as an offense and a criminal offense. My goal will be to represent the importance of the role of the institutions in the process of solving the problem of the domestic violence. Regarding the interviews with the competent persons from the institutions dealing with domestic violence, I will try to discover whether the cooperation among the institutions is satisfactory.

PREDGOVOR

Nasilje v družini je problem, s katerim se ukvarjata tako strokovna kot laična javnost. Pri preprečevanju nasilja v družini ima policija pomembno vlogo. Ravno policisti so tisti, s katerimi imajo žrtve pogosto prvi stik. Poleg strokovnosti pri reševanju problema nasilja v družini, so zelo pomembni še komunikacija, odzivnost in strpnost policistov. Prav tako je za kakovostno reševanje tega problema pomemben celovit in skupinski pristop državnih in nevladnih organizacij. Ker nasilje v družini predstavlja večplasten problem, je za njegovo obravnavo potrebna udeležba različnih strokovnjakov, z različnih delovnih področij in institucij.

Policija, centri za socialno delo in nevladne organizacije so institucije, na katere se žrtve nasilja običajno najprej obrnejo v trenutkih, ko potrebujejo pomoč in zaščito.

V diplomski nalogi sem predstavila pojav nasilja, zakonsko podlago za njegovo obravnavo in vlogo institucij pri reševanju problema nasilja v družini.

V raziskavi sem na podlagi intervjujev želela izvedeti ali je sodelovanje med policijo, centri za socialno delo in nevladnimi organizacijami dobro.

Intervjuje sem opravila s policistom na eni izmed ljubljanskih policijskih postaj, socialno delavko in regijsko koordinatorko za obravnavo nasilja v družini na centru za socialno delo v Škofji Loki, s strokovno delavko nevladne organizacije Beli Obroč Slovenije ter strokovno delavko nevladne organizacije Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja.

Vsem strokovnim delavcem, ki so si vzeli čas za razgovor in izvedbo intervjujev, se zahvaljujem.

KAZALO

1	TEORETSKI UVOD	8
1.1	NASILJE V DRUŽINI.....	8
1.1.1	OBLIKE NASILJA.....	9
1.1.1.1	Fizično nasilje.....	9
1.1.1.2	Psihično nasilje	9
1.1.1.3	Spolno nasilje.....	9
1.1.1.4	Ekonomsko nasilje	10
1.1.1.5	Zanemarjanje družinskega člana	10
1.1.2	KROG NASILJA.....	10
1.1.2.1	Naraščanje napetosti	10
1.1.2.2	Izbruh	11
1.1.2.3	Obžalovanje, posledica	11
1.1.2.4	Obdobje »miru«.....	11
1.2	ZAKONSKA PODLAGA ZA OBRAVNAVO NASILJA V DRUŽINI V REPUBLIKI SLOVENIJI	11
1.2.1	ZAKON O POLICIJI	12
1.2.2	ZAKON O VARSTVU JAVNEGA REDA IN MIRU	12
1.2.3	KAZENSKI ZAKONIK REPUBLIKE SLOVENIJE.....	13
1.2.4	ZAKON O PREPREČEVANJU NASILJA V DRUŽINI.....	13
1.2.5	ZAKON O SOCIALNEM VARSTVU	14
1.2.6	ZAKON O KAZENSKEM POSTOPKU.....	14
1.3	NASILJE V DRUŽINI KOT PREKRŠEK.....	15
1.4	NASILJE V DRUŽINI KOT KAZNIVO DEJANJE	16
1.5	VLOGA POLICIJE V PROCESU REŠEVANJA PROBLEMA NASILJA V DRUŽINI.....	17
1.5.1	TEMELJNE NALOGE POLICIJE	17
1.5.2	POLICIJSKA POOBLASTILA.....	18
1.5.3	UKREP PREPOVED PRIBLIŽEVANJA DOLOČENEMU KRAJU OZIROMA OSEBI	19
1.5.3.1	Zakon o policiji	19
1.5.3.2	Zakon o kazenskem postopku	22
1.5.4	PRIPOR	23
1.5.5	PREVENTIVNO DELOVANJE POLICIJE V BOJU PROTI NASILJU V DRUŽINI	24
1.5.5.1	Anonimna e-prijava nasilja v družini.....	25

1.6	VLOGA CENTRA ZA SOCIALNO DELO PRI OBRAVNAVI NASILJA V DRUŽINI.....	26
1.6.1	ZAKON O PREPREČEVANJU NASILJA V DRUŽINI.....	26
1.6.2	MULTIDISCIPLINARNI TIMI IN NAČRT POMOČI ŽRTVI.....	28
1.6.3	REGIJSKE SLUŽBE ZA KOORDINACIJO IN POMOČ ŽRTVAM.....	30
1.7	VLOGA DRŽAVNEGA TOŽILSTVA.....	31
1.7.1	PRIJAVA KAZNIVEGA RAVNANJA Z ELEMENTI NASILJA.....	32
1.8	VLOGA NEVLADNIH ORGANIZACIJ V PROCESU REŠEVANJA NASILJA V DRUŽINI.....	33
1.9	SODELOVANJE POLICIJE, OSTALIH ORGANOV IN NEVLADNIH ORGANIZACIJ V PROCESU REŠEVANJA NASILJA V DRUŽINI.....	34
1.9.1	DOLŽNOST PRIJAVE.....	34
1.9.2	DOLŽNOST RAVNANJA.....	34
1.9.3	SODELOVANJE ORGANOV.....	35
2	PROBLEM.....	36
3	METODOLOGIJA.....	37
3.1	VRSTA RAZISKAVE.....	37
3.2	MERSKI INSTRUMENTI IN VIRI PODATKOV.....	37
3.3	POPULACIJA IN VZORČENJE.....	37
3.4	ZBIRANJE PODATKOV.....	38
3.5	OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV.....	38
3.6	SPREMENLJIVKE.....	38
4	REZULTATI IN RAZPRAVA.....	39
4.1	ZAZNAVA NASILJA.....	39
4.2	OPREDELITEV NASILJA.....	40
4.3	PRISTOJNOST.....	42
4.4	ZAŠČITA ŽRTVE.....	44
4.5	SODELOVANJE MED INSTITUCIJAMI.....	47
4.6	USPOSOBLJENOST STROKOVNIH DELAVCEV IN STROKOVNA USPOSOBLJENOST POLICISTOV.....	50
4.7	ZAUPANJE POLICISTOM.....	53
4.8	PREVENTIVA.....	54
4.9	PROBLEMI.....	55
4.10	USPEŠNOST REŠEVANJA PRIMEROV.....	58

5	SKLEPI	60
6	PREDLOGI	63
7	POVZETEK.....	66
8	LITERATURA IN VIRI.....	68
9	PRILOGE	70

1 TEORETSKI UVOD

1.1 NASILJE V DRUŽINI

Ta termin opredeljuje nasilje zgolj glede na prostor njegovega dogajanja oziroma na tip odnosov - družinski odnosi. Vključuje vse oblike nasilja ki se dogajajo v družini, ne glede na njihove povzročitelje, žrtve, odgovornost za nasilje in pogostost nasilja.

Nasilje v družini je kazniva oblika nasilja. Pogosto je skrito, javnost pa zanj izve ko je včasih za žrtve že prepozno. Nasilje v družini vedno pusti telesne ali duševne posledice. Na otroke vpliva še posebej travmatično. Malo verjetno je, da se bo končalo samo od sebe.

Tovrstna oblika nasilja je razširjena v vseh starostnih, socialnih, izobrazbenih in poklicnih slojih. Ogroža večinoma najbolj občutljive skupine ljudi - otroke, ženske in starejše.

Nasilje v družini ima svoje značilnosti. Začne se neopazno in prikrito, pod različnimi imeni, kot so ljubezen, ljubosumje, vzgoja. Nasilje se vedno stopnjuje in se samo od sebe ne prekine. Vedno pusti, če že ne telesnih pa duševne posledice, ki so toliko hujše, kolikor intenzivnejše je bilo nasilje in dlje kot je trajalo. Ena od značilnosti nasilja je tudi nemoč žrtve, strah pred povzročiteljem nasilja in strah, da se bo nasilje še stopnjevalo.

Vse to in prepričanje da se nasilja ne da ustaviti, marsikomu preprečuje da bi prijavil nasilno vedenje družinskega člana.

Nasilje v družini je kot kaznivo dejanje opredeljeno z novim Kazenskim zakonikom, veljavnim od 1. novembra 2008.

Predvideva različne oblike kaznivih ravnanj, kot so grdo ravnanje, pretepanje, ponižujoče ravnanje, grožnjo z neposrednim napadom na življenje ali telo ter preganjanje iz skupnega prebivališča in omejevanje svobode gibanja, zalezovanje, prisiljevanje k delu ali opuščanju dela ali spravljanje v podrejen položaj.

Storilec je lahko katerikoli družinski član, kaznivo dejanje pa je lahko storjeno tudi po razpadu družinske skupnosti.

1.1.1 OBLIKE NASILJA

1.1.1.1 Fizično nasilje

Fizično nasilje je po policijskih statistikah najbolj obravnavana vrsta nasilja. Začne se navadno s klofuto, brco, lasanjem, nadaljuje z obmetavanji z različnimi predmeti, vse tja do brutalnega pretepanja, ki povzroči telesne poškodbe, včasih pa celo smrt. Poškodbe ki jih povzroča fizično nasilje, se stopnjujejo vse od vreznin, prask, modric do zlomljenih kosti, splavov, trajne invalidnosti in podobno. Poleg tega, fizično nasilje povzroča tudi posledice, ki so značilne za psihično nasilje. To so pomanjkanje energije, kronična zaskrbljenost, neučinkovitost, depresivnost, nezanimanje za spolnost, strah za življenje, napadi panike in podobno. Za preprečevanje takih oblik nasilja je potrebno, da ustrezne službe prepoznajo te simptome fizičnega nasilja in pomagajo žrtvi, ki si sama večkrat ne zna pomagati.

1.1.1.2 Psihično nasilje

Povsem običajno je, da se med družinskimi člani občasno pojavljajo nesoglasja. Če se vzorec vedenja, s katerim eden od družinskih članov vedno doseže tisto kar hoče na račun drugega, njegovih pravic, prepričan in želja ponavlja, govorimo o psihičnem nasilju. Psihično nasilje so žalitve, zaničevanje, grožnje s fizičnim nasiljem, poniževanja, nasilnost do bližnjih oseb, mučenje domačih živali, razbijanje določenih predmetov, »tahi dnevi« in podobno. Simptomi psihičnega nasilja so podobni kot pri fizičnem nasilju.

1.1.1.3 Spolno nasilje

Spolno nasilje je nasilje, ki prevzame obliko seksualnosti. Žrtve spolnega nasilja so ponavadi pripadniki in pripadnice šibkejših članov v družini (ženske, otroci, fizično in telesno prizadeti). Gre za prisiljevanje v neželene spolne odnose, prisilno sodelovanje v določenih spolnih dejanjih, spolno občevanje po fizičnem napadu, spolne zlorabe otrok in podobno.

1.1.1.4 Ekonomsko nasilje

Ekonomsko nasilje se zrcali tudi v življenju posamezne družine. Ekonomsko šibkejši člani družine tovrstno nasilje sicer (v večini primerov) dokaj hitro opazijo, a se ravno tako hitro z njim tudi sprijaznijo. Ko postanejo odnosi v družini nevzdržni, je ravno ekonomska neenakost šibkejših članov družine tista, ki jim v največji meri preprečuje, da bi tak odnos zapustili.

1.1.1.5 Zanemarjanje družinskega člana

Zakon o preprečevanju nasilja v družini (Uradni list RS, št. 16/2008 z dne 15. 2. 2008) govori o zanemarjanju kot obliki nasilja v družini. Zanemarjanje je oblika nasilja, kadar oseba opušča dolžno skrb za družinskega člana, ki jo potrebuje zaradi bolezni, invalidnosti, starosti, razvojnih ali drugih osebnih okoliščin.

1.1.2 KROG NASILJA

Nasilje v družini nikoli ni osamljen primer, temveč vzorec ponavljajočih se zlorab. Za tako nasilje v odnosih je značilna dinamika, v kateri si različna obdobja najlažje predstavljamo v obliki kroga, ki se imenuje »krog nasilja«. Ta ugotovitev je zelo pomembna, ko govorimo o preprečevanju negativnih ravnanj in viktimologiji¹. Razvoj nasilja je odvisen od obeh partnerjev, ki sta vpletena v ta proces. Storilec nasilja in žrtev nasilja sta v interakciji, tako da ima tudi žrtev določeno vlogo, da do takega nasilja pride (Van der Ent in dr. 2001: 30).

Ženske ponavadi menijo, da bi na določeni točki kroga nasilja, nasilje lahko ustavile. Ponavljajoča se obdobja imajo te značilnosti:

1.1.2.1 Naraščanje napetosti

V tem obdobju ženska poskuša napetost zmanjšati tako, da vpliva na razpoloženje moškega in mu ne daje razloga za nasilni izbruh. Ženska poskuša dejavno obvladati položaj tako, da bi predvidela možnost partnerjevega nasilnega izbruha. Vendar z naraščanjem napetosti zgubi nadzor (Van der Ent in dr. 2001: 31).

---

¹ Viktimologija je veda o žrtvah, proučuje vrste žrtev in vlogo žrtve pri nastanku kaznivega dejanja, ter njen odnos s storilcem. Namen viktimologije je preprečevati postopke, v katerih oseba postane žrtev in splošno pomoč žrtvi

1.1.2.2 Izbruh

Napetost med udeležencema nasilja je prevelika. Tudi žrtev krivi sebe, ker ji s svojimi dejanji ni spelo ustaviti nasilja. Pride do ene od zgoraj opisanih oblik nasilja (Van der Ent in dr. 2001: 31).

1.1.2.3 Obžalovanje, posledica

V tem delu krožnega cikla pride do obžalovanja nasilneža. Storilec se za dejanje opraviči. Žrtvi obljubi, da se tako dejanje več ne bo ponovilo. Žrtev prepriča, da ga je izzvala v tako dejanje. Da bi preprečila ponovni izbruh, žrtev ponovno poskuša narediti vse, da bi zmanjšala napetost (Van der Ent in dr. 2001: 31).

1.1.2.4 Obdobje »miru«

To obdobje je odločilno, saj se v njem odloča ali bo odnos pretrgan ali ne. S prijaznim in ljubečim odnosom moški daje ženski občutek, da ji je uspelo ohraniti odnos. Ker ženska verjame da se je moški spremenil, je v tem obdobju najtežje pretrgati odnos (Van der Ent in dr. 2001: 31).

1.2 ZAKONSKA PODLAGA ZA OBRAVNAVO NASILJA V DRUŽINI V REPUBLIKI SLOVENIJI

Pri obravnavanju nasilja v družini je zakonodaja izredno pomembna, saj postavlja temelje in okvirje za uspešno delovanje in ukrepanje. Hkrati od institucij zahteva obligatorno ravnanje in odziv v primeru pojava nasilja. Žrtve nasilja smejo ne samo pričakovati pomoč s strani institucij, ampak jo imajo pravico zahtevati.

Organi in organizacije ter nevladne organizacije, so dolžne v okviru z zakoni in drugimi predpisi določenimi nalogami in pooblastili, prednostno obravnavati primere nasilja, zagotavljati medsebojno obveščanje in pomoč z namenom preprečevanja in odkrivanja nasilja, odpravljanja vzrokov ter nudenja pomoči žrtvi pri vzpostavitvi pogojev za varno življenje (Uradni list RS, št. 16/2008 z dne 15. 2. 2008).

Na področju reševanja nasilja v družini, se je v Republiki Sloveniji zakonodaja bistveno spremenila.

1.2.1 ZAKON O POLICIJI

Leta 2004 je bil v Zakonu o policiji sprejet ukrep prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi.

39.a člen Zakona o policiji določa:

če je podan utemeljen sum, da je oseba storila kaznivo dejanje ali prekršek z elementi nasilja ali je bila zalotena pri takem kaznivem dejanju ali prekršku in obstajajo razlogi za sum, da bo ogrozila življenje, osebno varnost ali svobodo osebe, s katero je ali je bila v bližnjem razmerju v smislu določb 224. člena Kazenskega zakonika, kar policisti ugotovijo zlasti na podlagi dotedanjega grdega ravnanja kršitelja, iz okoliščin, ki jih policisti neposredno zaznajo ob prihodu na kraj dogodka, zbranih obvestil od žrtev ali prič, podatkov centra za socialno delo, smejo policisti odrediti prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi (v nadaljnjem besedilu: oškodovanec), ki je kršitelj namerno ne sme prekoračiti. Kot kraj se določi kraj, kjer oškodovanec stanuje, dela, se izobražuje, je v varstvu ali se vsakodnevno giblje. Prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi zajema tudi prepoved nadlegovanja po komunikacijskih sredstvih, na kar se kršitelja posebej opozori (Uradni list RS, št. 66/2009 z dne 21. 8. 2009).

1.2.2 ZAKON O VARSTVU JAVNEGA REDA IN MIRU

ravno tako podrobneje ureja problematiko nasilja:

6. člen (nasilno in drzno vedenje)

(1) Kdor izziva ali koga spodbuja k pretepu ali se vede na drzen, nasilen, nesramen, žaljiv ali podoben način ali koga zasleduje in s takšnim vedenjem pri njem povzroči občutek ponižanosti, ogroženosti, prizadetosti ali strahu, se kaznuje z globo od 60.000 do 120.000 tolarjev.

(2) Kdor koga udari, se kaznuje z globo od 80.000 tolarjev do 150.000 tolarjev.

(3) Kdor se pretepa, se kaznuje z globo od 100.000 tolarjev do 300.000 tolarjev.

(4) Če so prekrški iz prejšnjih odstavkov storjeni proti zakoncu ali zunajzakonskem partnerju ali partnerju v registrirani istospolni skupnosti, bivšemu zakoncu ali zunajzakonskem partnerju ali partnerju v registrirani istospolni skupnosti, krvnemu sorodniku v ravni vrsti, posvojitelju ali posvojencu, rejniku ali rejencu, skrbniku ali varovancu te osebe ali proti osebi, ki živi s storilcem v skupnem gospodinjstvu, se kršitelj kaznuje z globo od 150.000 tolarjev do 300.000 tolarjev (Uradni list RS, št. 70/2006 z dne 6. 7. 2006).

1.2.3 KAZENSKI ZAKONIK REPUBLIKE SLOVENIJE

Leta 2008 je bil spremenjen Kazenski zakonik Republike Slovenije, ki je uvedel novo kaznivo dejanje - *nasilje v družini*, ki ga v 191. členu opredeljuje:

(1) Kdor v družinski skupnosti z drugim grdo ravna, ga pretepa ali drugače boleče ali ponižujoče ravna, ga z grožnjo z neposrednim napadom na življenje ali telo preganja iz skupnega prebivališča ali mu omejuje svobodo gibanja, ga zalezuje, ga prisiljuje k delu ali opuščanju dela ali ga kako drugače z nasilnim omejevanjem njegovih enakih pravic spravlja v skupnosti v podrejen položaj, se kaznuje z zaporom do petih let.

(2) Enako se kaznuje, kdor stori dejanje iz prejšnjega odstavka v kakšni drugi trajnejši življenjski skupnosti.

(3) Če je dejanje iz prvega odstavka storjeno proti osebi, s katero je storilec živel v družinski ali drugi trajnejši skupnosti, ki je razpadla, je pa dejanje s to skupnostjo povezano, se storilec kaznuje z zaporom do treh let (Uradni list RS, št. 55/2008 z dne 4. 6. 2008).

1.2.4 ZAKON O PREPREČEVANJU NASILJA V DRUŽINI

Leta 2008 je bil sprejet tudi Zakon o preprečevanju nasilja v družini, ki podrobno določa naloge in ravnanja organov pri preprečevanju nasilja v družini.

1.2.5 ZAKON O SOCIALNEM VARSTVU

90. člen

Postopek za uveljavljanje storitev po tem zakonu se začne na zahtevo upravičenca ali njegovega zakonitega zastopnika. Center za socialno delo začne postopek po uradni dolžnosti, če izve za okoliščine, iz katerih izhaja utemeljen razlog, zaradi katerega je potrebno določeni osebi nuditi storitev po tem zakonu (Uradni list RS, št. 3/2007 z dne 12. 1. 2007).

91. člen

Pobudo za začetek postopka po uradni dolžnosti dajo lahko zakonec, otroci, osebe, ki živijo v skupnem gospodinjstvu z osebo, ki potrebuje varstvo in pomoč, delodajalec in sindikat (Uradni list RS, št. 3/2007 z dne 12. 1. 2007).

Organi ter zavodi in druge organizacije, ki pri svojem delu ugotovijo ogroženost otroka, mladoletnika ali osebe, ki ji je odvzeta poslovna sposobnost, so dolžni o tem obvestiti center za socialno delo na svojem območju (Uradni list RS, št. 3/2007 z dne 12. 1. 2007).

1.2.6 ZAKON O KAZENSKEM POSTOPKU

195.a člen (prepoved približanja določenemu kraju ali osebi)

(1) Če so podane okoliščine iz 2. ali 3. točke prvega odstavka 201. člena tega zakona, vendar je nevarnost, da bo obdolženec uničil sledove kaznivega dejanja, vplival na priče, udeležence ali prikrivalce ali ponovil kaznivo dejanje, dokončal poskušeno kaznivo dejanje ali storil kaznivo dejanje, s katerim grozi, moč odvrniti s prepovedjo približanja obdolženca določenemu kraju ali osebi, uporabi sodišče ta ukrep (Uradni list RS, št. 32/2007 z dne 10. 4. 2007).

Nekateri ostali zakoni in podzakonski akti

- Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih
- Zakon o prekrških
- Zakon o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj

1.3 NASILJE V DRUŽINI KOT PREKRŠEK

6. člen Zakona o prekrških določa, da je »prekršek dejanje, ki pomeni kršitev zakona, uredbe vlade, odloka samoupravne, lokalne skupnosti, ki je kot tako določeno kot prekršek in je zanj predpisana sankcija za prekršek«

Prekršek v zvezi z nasiljem v družini obravnava Zakon o varstvu javnega reda in miru, ki v 1. členu opredeljuje:

(1) Ta zakon ureja varstvo javnega reda in miru ter določa ravnanja, ki pomenijo kršitev javnega reda in miru na javnem kraju ali v zasebnem prostoru ter sankcije za taka ravnanja.

(2) Namen tega zakona je uresničevanje pravice ljudi do varnosti in dostojanstva z varovanjem pred dejanji, ki posegajo v telesno in duševno celovitost posameznika ali posameznice (v nadaljnjem besedilu: posameznik), ovirajo izvrševanje pravic in dolžnosti ljudi, državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil (Uradni list RS, št. 70/2006 z dne 6. 7. 2006).

Samo nasilje v družini kot prekršek je opredeljeno v 4. odstavku 6. člena ZJRM.-1 v zvezi s 1., 2. in 3. členom. Citiram določbe tega predpisa, ki pravi:

(1) Kdor izziva ali koga spodbuja k pretepu ali se vede na drzen, nasilen, nesramen, žaljiv ali podoben način ali koga zasleduje in s takšnim vedenjem pri njem povzroči občutek ponižanosti, ogroženosti, prizadetosti ali strahu, se kaznuje z globo od 60.000 do 120.000 tolarjev.

(2) Kdor koga udari, se kaznuje z globo od 80.000 tolarjev do 150.000 tolarjev.

(3) Kdor se pretepa, se kaznuje z globo od 100.000 tolarjev do 300.000 tolarjev.

(4) Če so prekrški iz prejšnjih odstavkov storjeni proti zakoncu ali zunajzakonskem partnerju ali partnerju v registrirani istospolni skupnosti, bivšemu zakoncu ali zunajzakonskem partnerju ali partnerju v registrirani istospolni skupnosti, krvnemu sorodniku v ravni vrsti, posvojitelju ali posvojencu, rejniku ali rejencu, skrbniku ali varovancu te osebe ali proti osebi, ki živi s storilcem v skupnem gospodinjstvu, se

kršitelj kaznuje z globo od 150.000 tolarjev do 300.000 tolarjev (Uradni list RS, št. 70/2006 z dne 6. 7. 2006).

Iz kompleksnosti prekrška po 6. členu ZJRM-1 v zvezi z nasiljem v družini je razvidno, da je prekršek moč storiti v več različnih oblikah z vidika psihičnega in fizičnega nasilja.

1.4 NASILJE V DRUŽINI KOT KAZNIVO DEJANJE

V Kazenskem zakoniku je v 16. členu opredeljeno: »Kaznivo dejanje je človekovo protipravno dejanje, ki ga zakon zaradi nujnega varstva pravnih vrednot določa kot kaznivo dejanje in hkrati določa njegove znake ter kazen za krivega storilca.«

Na drugi strani kaznivo dejanje razumemo kot hujšo kršitev zakona, norm ali pravil, tudi s hujšimi posledicami.

Kazenski zakonik Republike Slovenije ni poznal kaznivega dejanja, na podlagi katerega bi lahko posebej opredelili kaznivo dejanje nasilje v družini. Zaradi tega je bilo s strani policije težavno spremljati, koliko je bilo dejansko pojavov kaznivih dejanj nasilja v družini. Šele Kazenski zakonik je uvedel novo kaznivo dejanje nasilje v družini, ki v 191. členu opredeljuje:

(1) Kdor v družinski skupnosti z drugim grdo ravna, ga pretepa ali drugače boleče ali ponižujoče ravna, ga z grožnjo z neposrednim napadom na življenje ali telo preganja iz skupnega prebivališča ali mu omejuje svobodo gibanja, ga zalezuje, ga prisiljuje k delu ali opuščanju dela ali ga kako drugače z nasilnim omejevanjem njegovih enakih pravic spravlja v skupnosti v podrejen položaj, se kaznuje z zaporom do petih let.

(2) Enako se kaznuje, kdor stori dejanje iz prejšnjega odstavka v kakšni drugi trajnejši življenjski skupnosti.

(3) Če je dejanje iz prvega odstavka storjeno proti osebi, s katero je storilec živel v družinski ali drugi trajnejši skupnosti, ki je razpadla, je pa dejanje s to skupnostjo povezano, se storilec kaznuje z zaporom do treh let (Uradni list RS, št. 55/2008 z dne 4. 6. 2008).

Policisti imajo pri svojem delu težave pri razmejitvi prekrška po 4. odstavku 6. člena ZJRM-1 in kaznivega dejanja nasilje v družini po 191. členu KZ-1. Pri zakonodaji glede pojmovanja ni bilo težav. Težave so se pojavile takrat, ko so se morali policisti pri obravnavi nasilja v družini odločati ali ima le-to elemente prekrška ali kaznivega dejanja nasilja v družini. Postavlja se tudi vprašanje, na kakšen način se tehta nasilje v družini, ali je mogoče ena »klofuta« prekršek ali kaznivo dejanje. S takimi težavami oziroma z odločanjem se v prvi vrsti srečujejo policisti na terenu.

1.5 VLOGA POLICIJE V PROCESU REŠEVANJA PROBLEMA NASILJA V DRUŽINI

Policija kot represivni organ, je dolžna izvesti vse potrebne ukrepe, da se nasilje v družini prepreči ter zaščiti slehernega posameznika, kazniva dejanja ali prekrški pa odkrijejo in preiščejo ter zavarujejo vsi potrebni dokazi za nadaljnji postopek. Pri tem mora policija delovati zakonito, strokovno in hitro z namenom, da se ustavijo nasilna dejanja in zaščiti žrtev.

1.5.1 TEMELJNE NALOGE POLICIJE

Policija je organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve, ki opravlja naloge določene v Zakonu o policiji in drugih zakonih in podzakonskih predpisih. Je eden izmed glavnih organov, ki se ukvarjajo s problematiko nasilja v družini. Med drugim je tudi organ, katerega »vrata so odprta 24 ur na dan«.

Naloge policije so določene v 3. členu Zakona o policiji in so sledeče:

1. varovanje življenja, osebne varnosti in premoženja ljudi;
2. preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj in prekrškov, odkrivanje in prijemanje storilcev kaznivih dejanj in prekrškov, drugih iskanih oseb ter njihovo izročanje pristojnim organom in zbiranje dokazov ter raziskovanje okoliščin, ki so pomembne za ugotovitev premoženjske koristi, ki izvira iz kaznivih dejanj in prekrškov;
3. vzdrževanje javnega reda;

4. nadzor in urejanje prometa na javnih cestah in nekategoriziranih cestah, ki so dane v uporabo za javni promet;
5. varovanje državne meje in opravljanje mejne kontrole;
6. opravljanje nalog, določenih v predpisih o tujcih;
7. varovanje določenih oseb, organov, objektov in okolišev;
8. varovanje določenih delovnih mest in tajnosti podatkov državnih organov, če z zakonom ni drugače določeno;
9. izvajanje nalog, določenih v tem in drugih zakonih in podzakonskih predpisih (Uradni list RS, št. 66/2009 z dne 21. 8. 2009).

1.5.2 POLICIJSKA POOBLASTILA

Policijska pooblastila so z zakonom določeni ukrepi, ki policistom omogočajo opravljanje nalog (Uradni list RS, št. 40/2006 z dne 14. 4. 2006).

33. člen Zakona o policiji določa, da smejo:

policisti pri opravljanju nalog opozarjati, ukazovati, ugotavljati identiteto in izvesti identifikacijski postopek, opraviti prepoznavo po fotografijah, varnostno preverjati osebe, izvajati prikrito evidentiranje ali namensko kontrolo, vabiti, opraviti varnostni pregled, opraviti pregled osebe, prepovedati gibanje, prepovedati približevanje določeni osebi, kraju ali območju, opraviti protiteroristični pregled prostorov, objektov, naprav in območij, prijete in priversti osebo, pridržati osebo, odrediti strožji policijski nadzor, zaseči predmete, vstopiti v tuje stanovanje in v tuje prostore, uporabiti prevozna in komunikacijska sredstva, uporabiti prisilna sredstva ter uporabiti druga pooblastila, določena v zakonih (Uradni list RS, št. 66/2009 z dne 21. 8. 2009).

Preprečevanje nasilja je ena od temeljnih nalog policije in s tem pojavom se policisti srečujejo vsakodnevno. V primerih nasilja v družini sta velikokrat ogrožena življenje in osebna varnost ljudi. Zato je temeljna naloga policista, da v primeru nasilja ukrepa tako, da prepreči stopnjevanje in nadaljevanje le-tega ter zaščiti žrtve.

1.5.3 UKREP PREPOVED PRIBLIŽEVANJA DOLOČENEMU KRAJU OZIROMA OSEBI

Leta 2004 je bil spremenjen Zakon o policiji, ki je z 39.a in 39.b členom policistom določil nov zakonski ukrep za bolj učinkovito preprečevanje nasilja in zaščito žrtev družinskega nasilja - ukrep prepovedi približevanja določenemu kraju oziroma osebi (v nadaljevanju: prepoved približevanja). Omenjen ukrep izvaja tudi sodišče, na podlagi 195.a člena Zakona o kazenskem postopku.

Policisti so najpogosteje tisti, ki najprej zaznajo nasilje v družini. V kratkem času morajo oceniti in preiskati določeno situacijo ter ustrezno ukrepati.

Osnovni namen ukrepa prepovedi približevanja, je zavarovati življenje in osebno varnost žrtve.

1.5.3.1 Zakon o policiji

39.a člen:

če je podan utemeljen sum, da je oseba storila kaznivo dejanje ali prekršek z elementi nasilja ali je bila zalotena pri takem kaznivem dejanju ali prekršku in obstajajo razlogi za sum, da bo ogrozila življenje, osebno varnost ali svobodo osebe, s katero je ali je bila v bližnjem razmerju v smislu določb 224. člena Kazenskega zakonika, kar policisti ugotovijo zlasti na podlagi dotedanjega grdega ravnanja kršitelja, iz okoliščin, ki jih policisti neposredno zaznajo ob prihodu na kraj dogodka, zbranih obvestil od žrtev ali prič, podatkov centra za socialno delo, smejo policisti odrediti prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi (v nadaljnjem besedilu: oškodovanec), ki je kršitelj namerno ne sme prekoračiti. Kot kraj se določi kraj, kjer oškodovanec stanuje, dela, se izobražuje, je v varstvu ali se vsakodnevno giblje. Prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi zajema tudi prepoved nadlegovanja po komunikacijskih sredstvih, na kar se kršitelja posebej opozori (Uradni list RS, št. 66/2009 z dne 21. 8. 2009).

Prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi odredi policist tako, da kršitelju, na katerega se ukrep nanaša, na kraju izreče ustno odredbo, naknadno pa v roku, ki ne sme biti daljši od šest ur, vroči še pisno odredbo o odrejenem ukrepu. Pisna odredba mora vsebovati podatke o kršitelju, zoper katerega je ukrep odrejen

(osebno ime, EMŠO oziroma za tujca rojstne podatke, državljanstvo, stalno oziroma začasno prebivališče), odrejeni ukrep (ukrep zajema tudi določitev razdalje od kraja oziroma osebe, v katerem se oseba ne sme gibati, to razdaljo policist določi v razponu od najmanj petdeset do največ dvesto metrov), opis ogrožanja (način, obseg, trajanje), utemeljitev razlogov za odrejeni ukrep (prejšnja ukrepanja policije, trajajoče ali prejšnje grdo ravnanje in podobno) in navedbo, v kateri se ga podučiti, da bo odredba po uradni dolžnosti posredovana v sodno presojo. Policist pozove kršitelja, da mu pove naslov, kjer mu bo možno vročiti pisno odredbo. V primeru, da se kršitelja ne najde na posredovanem naslovu oziroma naslova noče povedati, se vročitev opravi tako, da se odločba pritrdi na oglasno desko pristojne policijske postaje, na kar se kršitelja posebej opozori (Uradni list RS, št. 66/2009 z dne 21. 8. 2009).

Kršitelj, ki mu je izrečen ukrep prepovedi približevanja, mora kraj oziroma območje prepovedi takoj zapustiti, policistu pa izročiti ključne prebivališča, v katerem živi skupaj z oškodovancem. Ob neupoštevanju odredbe mora kršitelja nemudoma odstraniti policist. O izrečenem ukrepu policija takoj obvesti krajevno pristojni center za socialno delo, ki mora oškodovanca seznaniti z organizacijami, ki so mu na voljo za materialno in nematerialno pomoč in mu na njegovo željo omogočiti stik s takšno organizacijo (Uradni list RS, št. 66/2009 z dne 21. 8. 2009).

Policija z odredbo iz drugega odstavka tega člena, izreče prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi za 48 ur in jo takoj pošlje v presojo preiskovalnemu sodniku okrožnega sodišča, ki lahko ukrep prepovedi približevanja določenemu kraju oziroma osebi potrdi, spremeni ali razveljavi. Preiskovalni sodnik mora odločiti o ukrepu v roku, ki ne sme biti daljši od 24 ur. V primeru potrditve ukrepa prepovedi približevanja določenemu kraju oziroma osebi, lahko preiskovalni sodnik ukrep izreče za čas do 10 dni, pri čemer mora upoštevati začetek veljave ukrepa, ko ga je izrekla policija. Zoper odločbo preiskovalnega sodnika je v treh dneh dovoljena pritožba na izven obravnavni senat okrožnega sodišča, ki mora o pritožbi odločiti v treh dneh od prejema pritožbe. Preiskovalni sodnik poskuša vročiti odločbo kršitelju na naslov, ki ga je posređoval policiji, če pa mu je na tem naslovu ni mogoče vročiti, se vročitev opravi s tem, da se odločba pritrdi na oglasno desko okrožnega sodišča. Pritožba zoper odločbo preiskovalnega sodnika ne zadrži izvršitve. Določbe o vročanju s

strani preiskovalnega sodnika, veljajo tudi za vročitev odločbe izvenobravnavnega senata (Uradni list RS, št. 66/2009 z dne 21. 8. 2009).

Postopek za izvedbo ukrepa prepovedi približevanja predpiše minister, v soglasju z ministrom, pristojnim za pravosodje, in ministrom, pristojnim za delo, družino in socialne zadeve (Uradni list RS, št. 66/2009 z dne 21. 8. 2009).

Nadzor nad spoštovanjem prepovedi približevanja določenemu kraju oziroma osebi izvaja policija, ki kršitelja, ki je zaloten na območju prepovedi približevanja, takoj odstrani s tega območja. Če kršitelj s kršitvijo prepovedi približevanja ne preneha, se ga privede v takojšen postopek pristojnemu sodišču za prekrške (Uradni list RS, št. 66/2009 z dne 21. 8. 2009).

Kršitelj, ki ne upošteva odredbe o prepovedi približevanja določenemu kraju oziroma osebi, oziroma v času odrejenega ukrepa nadleguje oškodovanca po komunikacijskih sredstvih, se kaznuje za prekršek z globo najmanj 400 evrov (Uradni list RS, št. 66/2009 z dne 21. 8. 2009).

39.b člen:

če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da bo kršitelj nadaljeval z ogrožanjem tudi po preteku 10 dni, za katere je bil izrečen ukrep prepovedi približevanja določenemu kraju oziroma osebi, lahko oškodovanec tri dni pred iztekom ukrepa predlaga preiskovalnemu sodniku podaljšanje ukrepa iz prejšnjega člena do 60 dni. Če so podani zakonski pogoji, preiskovalni sodnik do izteka roka za odrejen ukrep v trajanju 10 dni, izda odločbo, s katero podaljša ukrep prepovedi približevanja določenemu kraju oziroma osebi. Zoper to odločbo je v treh dneh dovoljena pritožba na izven obravnavni senat okrožnega sodišča, ki mora o pritožbi odločiti v treh dneh od prejema pritožbe. Preiskovalni sodnik poskuša vročiti odločbo kršitelju na naslov, ki ga je posredoval policiji, če pa mu na tem naslovu ni mogoče vročiti, se vročitev opravi s tem, da se odločba pritrdi na oglasno desko okrožnega sodišča (Uradni list RS, št. 66/2009 z dne 21. 8. 2009).

1.5.3.2 Zakon o kazenskem postopku

195.a člen (prepoved približanja določenemu kraju ali osebi):

(1) Če so podane okoliščine iz 2. ali 3. točke prvega odstavka 201. člena tega zakona, vendar je nevarnost, da bo obdolženec uničil sledove kaznivega dejanja, vplival na priče, udeležence ali prikrivalce ali ponovil kaznivo dejanje, dokončal poskušeno kaznivo dejanje ali storil kaznivo dejanje, s katerim grozi, moč odvrniti s prepovedjo približanja obdolženca določenemu kraju ali osebi, uporabi sodišče ta ukrep (Uradni list RS, št. 32/2007 z dne 10. 4. 2007).

Namen ukrepa prepovedi približevanja je, da policija s pomočjo ostalih vladnih in nevladnih organizacij, prepreči nadaljevanje nasilja v družini nad otroci, zakonci in drugimi osebami, ki živijo v skupnem gospodinjstvu. Hkrati pa izrek ukrepa prepovedi približevanja pomeni tudi globok poseg v določene pravice domnevnega povzročitelja.

Za preprečitev nasilja v družini so policisti leta 2009 izrekli 1.120 ali 102,5 % več ukrepov prepovedi približevanja določenemu kraju ali osebi kot leta 2008, ko so izrekli 553 ukrepov prepovedi približevanja, predvsem zaradi pogostejšega prijavljanja nasilnih ravnanj. To je po ocenah policistov in predstavnikov drugih ustanov ki se ukvarjajo z nasiljem v družini, rezultat njihovega večletnega uspešnega dela in sodelovanja, ki je povečalo zaupanje žrtev, da bodo s prijavljanjem nasilnih ravnanj zaščitene pred njimi. Število prekrškov zaradi nasilja v družini se je zmanjšalo s 5.064 na 4.000 ali za 21,0 %, ker se nasilje v družini od uveljavitve novega Kazenskega zakonika konec leta 2008, obravnava tudi kot kaznivo dejanje in ne le kot prekršek (<http://www.policija.si/index.php/statistika>).

1.5.4 PRIPOR

201. člen Zakona o kazenskem postopku določa, kdaj se sme zoper osebo odrediti pripor. V 3. odstavku je določeno, da se sme pripor odrediti takrat, če teža, način storitve ali okoliščine v katerih je bilo kaznivo dejanje storjeno in njene osebne lastnosti, prejšnje življenje, okolje in razmere v katerih živi ali kakšne druge posebne okoliščine kažejo na nevarnost, da bo ponovila kaznivo dejanje, dokončala poskušeno kaznivo dejanje ali storila kaznivo dejanje, s katerim grozi (Uradni list RS, št. 32/2007 z dne 10. 4. 2007).

2. odstavek 157. člena ZKP pa določa, da smejo policisti izjemoma nekomu vzeti prostost in ga pridržati, če so podani utemeljeni razlogi za sum, da je storil kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, če je pridržanje potrebno zaradi ugotovitve istovetnosti, preverjanja alibija, zbiranja obvestil in dokaznih predmetov o tem kaznivem dejanju in so za pripor podani razlogi iz 1. in 3. točke prvega odstavka 201. člena tega zakona in 1. in 2. točke prvega odstavka 432. člena tega zakona, v primeru iz 2. točke prvega odstavka 201. člena tega zakona pa le, če je opravičena bojazen, da bo ta oseba uničila sledove kaznivega dejanja (Uradni list RS, št. 32/2007 z dne 10. 4. 2007).

Ravno tako je za odreditev pripora podana zakonska podlaga v 432. členu ZKP, ki določa:

(1) Pripor se sme izjemoma odrediti zoper tistega, za katerega je utemeljen sum, da je storil kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti:

1) če se skriva, če se ne da ugotoviti njegova istovetnost ali če so podane druge okoliščine, ki očitno kažejo na nevarnost, da bo sicer pobegnil;

2) če gre za kaznivo dejanje zoper javni red in mir, zoper spolno nedotakljivost ali za *kaznivo dejanje s prvinami nasilja*, za katera se sme izreči kazen zapora dveh let ali za druga kazniva dejanja, za katera se lahko izreče kazen zapora treh let, kadar je podan razlog za pripor iz 2. ali 3. točke prvega odstavka 201. člena tega zakona.

(2) Pred vložitvijo obtožnega predloga sme trajati pripor le toliko, kolikor je treba, da se opravijo preiskovalna dejanja, vendar ne več kot petnajst dni. O pritožbi zoper sklep o priporu odloča senat okrožnega sodišča (šesti odstavek 25. člena).

(3) Glede pripora od izročitve obtožnega predloga do konca glavne obravnave se smiselno uporabljajo določbe 207. člena tega zakona; pri tem mora sodnik vsakih mesec dni preizkusiti, ali so še dani razlogi za pripor.

(4) Če je obdolženec v priporu, mora sodišče postopati posebno hitro (Uradni list RS, št. 32/2007 z dne 10. 4. 2007).

Pripor odredi preiskovalni sodnik pristojnega sodišča.

Odvzem prostosti in odreditev pripora, sta v postopku reševanja problema nasilja zelo učinkovita ukrepa za zaščito žrtve.

1.5.5 PREVENTIVNO DELOVANJE POLICIJE V BOJU PROTI NASILJU V DRUŽINI

Organizacija združenih narodov je 25. november proglasila za Mednarodni dan boja proti nasilju nad ženskami.

25. november je bil razglašen za mednarodni dan boja proti nasilju nad ženskami na prvi feministični konferenci Latinske Amerike in Karibov v Bogoti leta 1981, in sicer v spomin na sestre Mirabel, ki so bile brutalno umorjene v času Trujillove diktature v Dominikanski republiki leta 1960.

Ob mednarodnem dnevu boja proti nasilju nad ženskami, je Ministrstvo za notranje zadeve in policija, skupaj z nevladnimi organizacijami, pripravilo široko zastavljeno kampanjo za preprečevanje nasilja nad ženskami.

Ministrica za notranje zadeve, je opazovalce nasilja pozvala k odgovornosti in ukrepanju ob zaznavi nasilja v družini.

Cilj kampanje, je bil spodbuditi žrtve, da hitreje iščejo pomoč in soočanje storilcev z odgovornostjo za svoja dejanja, hkrati pa spodbujanje javnost, da se ne umikajo, ko

ta problem zaznajo v svoji okolici, pač pa svoje sume prijavljajo in prevzamejo aktivno vlogo proti nasilju. V ta namen so pripravili tudi televizijski oglas, brošure, razstave, posvete in nalepke za policijske avtomobile (Revija Varnost 05 / 2009, Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije).

1.5.5.1 Anonimna e-prijava nasilja v družini

Na spletnih straneh policije, ministrstva za notranje zadeve in E-uprave, je mogoče hitro, enostavno in anonimno oddati elektronsko prijavo nasilja v družini.

Spletna prijava je dostopna širokemu krogu ljudi. Poleg tega je prijaviteljem zagotovljena popolna anonimnost. K e-prijavi nasilja lahko priložijo tudi slikovno in drugo gradivo. Podatka o času in kraju dogodka sta osnovna podatka, ki ju policisti potrebujejo na izpeljavo strokovnega postopka.

Namen te anonimne prijave je vzpodbujanje ljudi k prijavljanju kaznivih dejanj, prekrškov in drugih oblik ogrožanja varnosti, ki izvirajo iz nasilja v družini in s tem k pravočasni zaščiti žrtev takšnega nasilja.

Kot učinkovit se je izkazal tudi ukrep prepovedi približevanja določenemu kraju oz. osebi, ki ga lahko pod določenimi pogoji izreče policist. Statistični podatki kažejo, da je bilo leta 2008 izrečenih 556 ukrepov, lani pa kar 1.121, kar je 50 % več. Statistični podatki kažejo tudi, da se je lani občutno povečalo število prijavljenih kaznivih dejanj, storjenih v družini (<http://www.policija.si/index.php/statistika>).

Policija je leta 2009 obravnavala 8.151 kaznivih dejanj s področja nasilja v družini, kar je približno 40 % več kot leto prej, ko jih je obravnavala 4.956. Med razlogi za to je večja ozaveščenost žrtev in ljudi, ki imajo možnost videti in prepoznati njihovo trpljenje. Pozitivno pa je vplivala tudi sprememba zakonodaje oz. uvedba novega kaznivega dejanja nasilje v družini, novega Zakona o preprečevanju nasilja v družini in pravilnikov, ki nalagajo organom in organizacijam dolžnost prijavljanja, usklajenega delovanja in usposabljanja (<http://www.policija.si/index.php/statistika>).

1.6 VLOGA CENTRA ZA SOCIALNO DELO PRI OBRAVNAVI NASILJA V DRUŽINI

Centri za socialno delo (v nadaljevanju: CSD) so javni zavodi, ki jih je ustanovila država. V okviru pooblastil ki jih imajo, nudijo pomoč posameznikom, družinam in posebnim skupinam prebivalstva pri iskanju poti iz stisk in težav.

Strokovne naloge CSD so določene z Zakonom o socialnem varstvu in obsegajo varstvo otrok in družine, varstvo odraslih, oprostitev pri plačilu storitev, denarne socialne pomoči, starševsko varstvo in družinske prejemke.

Na podlagi z zakonom določenih javnih pooblastil, strokovne delavke in delavci odločajo v upravnem postopku.

Centri za socialno delo se ukvarjajo z družino oz. njenimi člani. Vloga CSD je velikokrat podporna in ne posega v pravice staršev s konkretnimi posegi. Ko pride do težav v partnerskem odnosu, CSD nudi družinsko ali partnersko svetovanje ter pomaga pri doseganju sporazumov med partnerjema.

CSD posebno pozornost namenja delu z žrtvijo in zaščiti otrok. Ravno pri zaščiti otroka in njegovih koristi, ima CSD velika pooblastila.

Delo CSD z družino, je sestavljeno iz več različnih socialno varstvenih storitev. To so npr. preventiva, prva socialna pomoč, osebna pomoč, pomoč družini za dom, pomoč družini na domu, sodelovanje z nevladnimi organizacijami itd.

1.6.1 ZAKON O PREPREČEVANJU NASILJA V DRUŽINI

Naloge centrov za socialno delo v primeru nasilja v družini, so določene v 14. in 15. členu Zakona o preprečevanju nasilja v družini:

14. člen

(1) Center za socialno delo nudi žrtvi in povzročitelju nasilja storitve po zakonu, ki ureja socialno varstvo, pri čemer je cilj obravnavanja odprava neposredne ogroženosti in skrb za žrtvino dolgoročno varnost, z odpravo vzrokov oziroma okoliščin, v katerih prihaja do nasilja, prek reševanja njenih socialnih in materialnih pogojev bivanja.

(2) Center za socialno delo lahko napoti povzročitelja nasilja v ustrezne izobraževalne, psihosocialne in zdravstvene programe, ki jih izvajajo organi in organizacije ter nevladne organizacije.

(3) Pri centru za socialno delo se za obravnavanje nasilja v družini ustanovi multidisciplinarni tim.

(4) Sestavo multidisciplinarnega tima in način dela določi minister, pristojen za delo, družino in socialne zadeve (Uradni list RS, št. 16/2008 z dne 15. 2. 2008).

15. člen (načrt pomoči žrtvi)

(1) Center za socialno delo je po proučitvi okoliščin primera dolžan nuditi žrtvi oblike pomoči po zakonu, ki ureja socialno varstvo in oceniti, ali je potrebno oblikovati načrt pomoči žrtvi, ki ga oblikuje skupaj z žrtvijo. Načrt pomoči oblikuje, če je za vzpostavitev varnega okolja žrtve potrebno dlje časa trajajoče ukrepanje oziroma je potrebnih več ukrepov pomoči in v drugih primerih, če oceni, da je to potrebno.

(2) Načrt pomoči se pripravi v okviru multidisciplinarnega tima iz tretjega odstavka 14. člena tega zakona. Center za socialno delo pozove k sodelovanju v timu tudi druge organe in organizacije, ki so ali bodo v okviru področja svojega delovanja obravnavali žrtev oziroma povzročitelja nasilja ter nevladne organizacije. Odgovorne osebe organov in organizacij, ki so pozvane k pripravi načrta pomoči, so dolžne zagotoviti sodelovanje predstavnikov organov in organizacij.

(3) Če je žrtev nasilja otrok, se v načrtu pomoči predvidijo tudi ukrepi za varstvo otroka po predpisih, ki urejajo družinska razmerja (Uradni list RS, št. 16/2008 z dne 15. 2. 2008).

Osnovne naloge CSD v postopku reševanja problema nasilja v družini, so med drugim tudi ustanovitev multidisciplinarnega tima, izdelava načrta pomoči v okviru multidisciplinarnega tima in oblikovanje regijske službe za koordinacijo in pomoč žrtvam nasilja.

1.6.2 MULTIDISCIPLINARNI TIMI IN NAČRT POMOČI ŽRTVI

CSD takoj po prejemu informacije o nasilju v družini, prouči okoliščine primera ter zbere vse že znane informacije v okviru CSD. Na podlagi tako zbranih informacij, izdelava oceno ogroženosti žrtve in oceni potrebo po pripravi načrta pomoči žrtvi. Če oceni, da je pri tem potrebno sodelovanje drugih organov, se pri CSD oblikuje multidisciplinarni tim v skladu z 8. členom Pravilnika o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini. Pobudo za oblikovanje tima lahko da CSD tudi vsak organ iz 1. člena navedenega pravilnika (6. člen Pravilnika o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini).

Multidisciplinarni tim za obravnavanje nasilja v družini (v nadaljnjem besedilu: tim) sestavlja skupina strokovnjakov z namenom zagotoviti celovito pomoč in zaščito posamezni žrtvi. Oblikuje se, če strokovni delavec CSD, ki je nosilec primera, presodi, da je za sprejem ocene o potrebnosti izdelave načrta pomoči žrtvi ali za njegovo oblikovanje in izvajanje potrebno sodelovanje drugih organov. CSD te organe pozove k sodelovanju v timu (8. člen Pravilnika o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini).

CSD poleg nosilca primera določi še najmanj enega člana tima izmed delavcev CSD. Član tima je lahko tudi regijski koordinator za preprečevanje nasilja (8. člen Pravilnika o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini).

Organi, ki jih CSD pozove k sodelovanju v timu v konkretnem primeru, so se na vabilo CSD dolžni odzvati in določiti predstavnika, ki bo član tima. Člani so za svoje

delo v timu odgovorni organom, ki so jih določili v tim (8. člen Pravilnika o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini).

Tim vodi strokovni delavec CSD, ki je nosilec primera (8. člen Pravilnika o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini).

Tim zagotavlja usklajeno, enotno in učinkovito delovanje sodelujočih organov. Organi katerih predstavniki sodelujejo kot člani tima, morajo zagotoviti, da se bodo sklepi sprejeti na sejah tima, uresničevali. Skupaj z žrtvijo se na podlagi sprejetih odločitev aktivno izvajajo vključitve v razpoložljive oblike pomoči (9. člen Pravilnika o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini).

Na določeno sejo tima se lahko povabi tudi strokovnjak s posebnimi znanji, ki lahko pripomore k boljši obravnavi žrtve ali razjasnitvi določenih vprašanj, ni pa član tima (9. člen Pravilnika o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini).

Tim na podlagi ocene ogroženosti pripravi načrt pomoči žrtvi, ki mora biti usklajen z njenimi sposobnostmi in željami. Načrt pomoči je seznam aktivnosti in ukrepov, ki ga v sodelovanju z žrtvijo oblikujejo člani tima. Na sejo tima, na kateri se sprejme načrt pomoči, se povabi žrtev, ki jo lahko spremlja spremljevalec. V načrtu pomoči žrtvi je potrebno jasno opredeliti oblike pomoči, način spremljanja, trajanje in cilje obravnave. Tim opredeli naloge in vloge vključenih organov pri izvedbi načrta pomoči. Tim lahko v sodelovanju z žrtvijo spremeni načrti pomoči, če je to potrebno zaradi novih oziroma spremenjenih okoliščin. Če je žrtev nasilja otrok, se na sejo tima za izdelavo načrta pomoči povabi roditelja, ki otroka ne ogroža, če je njegova udeležba v otrokovo korist, oziroma otrokovega skrbnika.

V okviru načrta pomoči žrtvi se posebej za otroka naredi ocena ogroženosti in predvidijo ustrezni ukrepi, tako za delo z družino kot za delo z otrokom, kjer je najprej potrebno poskrbeti za otrokovo varnost. V načrtu pomoči žrtvi je potrebno določiti, kako trajno zaščititi otroka in nuditi pomoč družini za spremembe v ravnanju (10. člen

Pravilnika o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini).

Načrt pomoči se redno preverja in se ga glede na okoliščine lahko spreminja in prilagaja potrebam in željam žrtve.

Multidisciplinarni tim je namenjen tudi izmenjavi informacij različnih organov in organizacij, ki na svojih področjih delovanja poskušajo istočasno nuditi pomoč žrtvam. Namenjen je tudi usklajevanju aktivnosti vpletenih in seznanjanju žrtve z možnostmi in oblikami pomoči, ki so ji na voljo.

Sodelovanje organov in nevladnih organizacij, je za izdelavo načrta pomoči in uspešnega nudenja pomoči žrtvi, ključnega pomena.

1.6.3 REGIJSKE SLUŽBE ZA KOORDINACIJO IN POMOČ ŽRTVAM

Zakon o preprečevanju nasilja v družini, je predvidel ustanovitev regijskih služb za koordinacijo in pomoč žrtvam na določenih CSD.

16. člen Zakona o preprečevanju nasilja v družini (regijska služba za koordinacijo in pomoč žrtvam):

Z namenom zagotavljanja pomoči žrtvam nasilja, izvajanja interventne službe, povezovanja dejavnosti organov in organizacij, spremljanja in analiziranja pojavov nasilja v regiji, se oblikuje regijska služba za koordinacijo in pomoč žrtvam (v nadaljnjem besedilu: regijska služba). Regijska služba izvaja storitve po zakonu, ki ureja socialno varstvo in nujne ukrepe za varovanje otrokovih koristi po zakonu, ki ureja družinska razmerja.

Regijska služba vključuje interventno službo, krizne centre in regijskega koordinatorja za preprečevanje nasilja.

Regijska služba se oblikuje pri centru za socialno delo, ki ga določi njegov ustanovitelj in deluje na območju posameznega centra za socialno delo ali več centrov za socialno delo. Območje delovanja regijske službe določi ustanovitelj (Uradni list RS, št. 16/2008 z dne 15. 2. 2008).

Regijska služba za koordinacijo in pomoč žrtvam, se oblikuje z namenom zagotavljanja pomoči žrtvam nasilja, izvajanja interventne službe, povezovanja dejavnosti organov in organizacij ter spremljanja in analiziranja pojavov nasilja v regiji.

1.7 VLOGA DRŽAVNEGA TOŽILSTVA

Državno tožilstvo je državni organ, ki je z zakonom pooblaščen za pregon storilcev kaznivih dejanj in drugih zakonsko določenih kaznivih ravnanj.

Glavna pravica in glavna dolžnost državnega tožilca, je preganjanje storilcev kaznivih dejanj.

Glede kaznivih dejanj, za katera se storilec preganja po uradni dolžnosti, je državni tožilec pristojen:

- * da ukrene, kar je potrebno v zvezi z odkrivanjem kaznivih dejanj in izsleditvijo storilcev ter za usmerjanje predkazenskega postopka;
- * da zahteva preiskavo;
- * da vloži in zastopa obtožnico oziroma obtožni predlog pred pristojnim sodiščem;
- * da vlaga pritožbe zoper nepravnomočne sodne odločbe in izredna pravna sredstva zoper pravnomočne sodne odločbe 45. člen ZKP, Uradni list RS, št. 32/2007 z dne 10. 4. 2007).

Omenjeni pregon izvajajo državni tožilci tako, da vlagajo in zastopajo kazenske obtožbe ter opravljajo različna druga procesna dejanja kot tožilci v kazenskem postopku.

Pri pregonu storilcev kaznivih dejanj, državni tožilec sodeluje tudi z ostalimi organi pregona – policijo, in usmerja predkazenski postopek.

Temeljni cilj pri obravnavi primera nasilja v družini, je ustrezna obravnava kaznivih dejanj in žrtev kaznivih dejanj oz. oškodovank in oškodovancev, ki so, poleg tega da so prizadeti s samimi kaznivimi dejanji, pogosto viktimizirani še med postopki za pregon storilcev kaznivih dejanj (Društvo SOS telefon, 2007: 118).

1.7.1 PRIJAVA KAZNIVEGA RAVNANJA Z ELEMENTI NASILJA

Kazniva dejanja grdega ravnanja, ogrožanja varnosti in povzročitve lahke telesne poškodbe, so kazniva dejanja ki se preganjajo na predlog oškodovanke ali oškodovanca. To pomeni, da mora le-ta podati predlog za pregon na policiji ali tožilstvu (Uradni list RS, št. 55/2008 z dne 4. 6. 2008).

Kazniva dejanja nasilništva, povzročitve hude telesne poškodbe s predmetom ali na način s katerim se telo lahko hudo poškoduje, in kaznivo dejanje povzročitve lahke telesne poškodbe, pa so kazniva dejanja ki se preganjajo po uradni dolžnosti (Uradni list RS, št. 55/2008 z dne 4. 6. 2008).

Prijava na policiji ali tožilstvu, lahko poda vsakdo (sosed, prijatelj, sorodnik, CSD, nevladne organizacije,...).

Ko je dejanje prijavljeno na policiji, policisti zbirajo obvestila, dokaze, opravljajo razgovore z oškodovanci in osumljenci.

V primeru ocene, da so podani elementi kaznivega dejanja, policija poda zoper osumljenca kazensko ovadbo na pristojno tožilstvo.

V primeru da elementi kaznivega dejanja niso podani, policija pošlje na tožilstvo poročilo, ki po njihovem mnenju nima elementov kaznivega dejanja.

Tožilstvo ni zavezano k upoštevanju ocene policije ali k upoštevanju kvalifikacije kaznivega dejanja s strani policije.

Ko oškodovanec prijavi nasilno dejanje na tožilstvu, državni tožilec pošlje kazensko ovadbo v dopolnitev policiji. Policija na podlagi zbranih obvestil, dokazov in opravljenih razgovorov, dopolnjeno kazensko ovadbo vrne državnemu tožilstvu. Državni tožilec se odloči ali bo kazensko ovadbo predal v nadaljnjo obravnavo ali ne (Društvo SOS telefon, 2007: 120).

1.8 VLOGA NEVLADNIH ORGANIZACIJ V PROCESU REŠEVANJA NASILJA V DRUŽINI

Nevladne organizacije so organizacije, ki niso del vladajoče politike, ravno tako jih ni ustanovila država. Običajno so neodvisne od vlad in se financirajo z različnimi projekti in prostovoljnimi prispevki.

17. člen Zakona o preprečevanju nasilja v družini - nevladne organizacije:

(1) Nevladne organizacije s področja obravnave in zaščite proti nasilju v okviru svojih programov nudijo zaščito in psihosocialno pomoč žrtvam, organizirajo programe za obravnavo povzročiteljev nasilja in sodelujejo z organi in organizacijami z različnih področij (policija, tožilstvo, sodišče, center za socialno delo, zdravstvene organizacije, vzgojno-izobraževalni zavodi).

(2) Nevladne organizacije sodelujejo z organi in organizacijami pri obravnavanju posameznih primerov žrtev in povzročiteljev nasilja. Nevladne organizacije se v okviru programov, ki jih izvajajo, vključujejo tudi v neposredno izvedbo ukrepov za zaščito žrtve (Uradni list RS, št. 16/2008 z dne 15. 2. 2008).

Prvi projekti in programi pomoči ženskam z izkušnjo nasilja, so se razvili v feminističnih nevladnih organizacijah.

Nevladne organizacije so oblikovale modele pomoči, ki se realizirajo v obliki programov individualnega psihosocialnega svetovanja, telefonskega svetovanja, oblikovale so skupine za samopomoč in podporne skupine, nudijo pomoč v obliki zagovorništva, spremstva, namestitev v varne hiše in krizne centre ter ostale oblike pomoči.

V Sloveniji deluje veliko nevladnih organizacij, ki nudijo pomoč in svetovanje žrtvam nasilja ter se intenzivno ukvarjajo s problematiko nasilja v družini.

Zakon o preprečevanju nasilja v družini, je dal nevladnim organizacijam formalno nalogo pri reševanju nasilja v družini. V 10. členu Zakona o preprečevanju nasilja v družini (Uradni list RS, št. 16/2008 z dne 15. 2. 2008) je določeno, da so organi in

organizacije ter nevladne organizacije, dolžne v okviru z zakoni in drugimi predpisi določenimi nalogami in pooblastili, prednostno obravnavati primere nasilja, zagotavljati medsebojno obveščanje in pomoč z namenom preprečevanja in odkrivanja nasilja, odpravljanja vzrokov ter nudenja pomoči žrtvi pri vzpostavitvi pogojev za varno življenje.

1.9 SODELOVANJE POLICIJE, OSTALIH ORGANOV IN NEVLADNIH ORGANIZACIJ V PROCESU REŠEVANJA NASILJA V DRUŽINI

Sodelovanje in ukrepanje različnih institucij v primeru nasilja v družini, je v formalni okvir postavil Zakon o preprečevanju nasilja v družini, ki je bil sprejet leta 2008.

V omenjenem zakonu je določena dolžnost prijave, ravnanja in sodelovanja organov.

1.9.1 DOLŽNOST PRIJAVE

6. člen Zakona o preprečevanju nasilja v družini:

(1) Organi in organizacije ter nevladne organizacije, ki pri svojem delu izvedo za okoliščine, na podlagi katerih je mogoče sklepati, da se izvaja nasilje, so dolžni o tem takoj obvestiti center za socialno delo, razen v primeru, če žrtev temu izrecno nasprotuje in ne gre za sum storitve kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti.

(2) Vsakdo, zlasti pa strokovni delavci oziroma delavke v zdravstvu ter osebje vzgojno-varstvenih in vzgojno-izobraževalnih zavodov, mora ne glede na določbe o varovanju poklicne skrivnosti takoj obvestiti center za socialno delo, policijo ali državno tožilstvo, kadar sumi, da je otrok žrtev nasilja (Uradni list RS, št. 16/2008 z dne 15. 2. 2008).

1.9.2 DOLŽNOST RAVNANJA

5. člen Zakona o preprečevanju nasilja v družini:

Organi in organizacije so dolžni izvesti vse postopke in ukrepe, ki so potrebni za zaščito žrtve glede na stopnjo njene ogroženosti in zaščito njenih koristi in pri tem zagotoviti spoštovanje integritete žrtve. Če je žrtev nasilja otrok, imajo koristi in

pravice otroka prednost pred koristmi in pravicami drugih udeleženk oziroma udeležencev postopka (Uradni list RS, št. 16/2008 z dne 15. 2. 2008).

1.9.3 SODELOVANJE ORGANOV

10. člen Zakona o preprečevanju nasilja v družini:

(1) Organi in organizacije ter nevladne organizacije so dolžne v okviru z zakoni in drugimi predpisi določenimi nalogami in pooblastili prednostno obravnavati primere nasilja, zagotavljati medsebojno obveščanje in pomoč z namenom preprečevanja in odkrivanja nasilja, odpravljanja vzrokov ter nudenja pomoči žrtvi pri vzpostavitvi pogojev za varno življenje (Uradni list RS, št. 16/2008 z dne 15. 2. 2008).

Težko je ugotoviti koliko nasilja se dogaja v določenem primeru. Družina je zaprta in zasebna celica, zato najbližja okolica težko opazi kako intenzivno je dejansko nasilje v določeni družini. Ravno zaradi neposredovanja informacij in negotovosti pri odločanju za podajo prijave, strokovne službe dobijo premalo informacij, da bi lahko pravočasno in učinkovito posredovale.

Pomembno je, da se okolica zaveda nujnosti reševanja problema nasilja v družini in da lahko vsak posameznik pripomore k preprečevanju le-tega. Pobudo pri tem pa imajo predvsem institucije in organizacije, ki se s tem ukvarjajo.

Kompleksnost pojava nasilja v družini, zahteva medinstitucionalni in multidisciplinarni pristop na preventivnem in kurativnem področju.

Nobeden od organov in institucij, ki sodelujejo v procesu reševanja določenega primera nasilja v družini, nima zakonske podlage in praktičnih možnosti, da bi lahko celovito prevzel obravnavanje določenega primera.

Le v skupnem in dogovorjenem postopku, lahko različne institucije v okviru svojih pristojnosti dosežejo osnovne cilje, kot so takojšnja prekinitev nasilnega dejanja, zaščita žrtev, psihosocialna pomoč, rehabilitacija žrtve in kaznovanje storilca.

V primerih nasilja, kadar so v družini ogroženi otroci, je osnovno in najbolj pomembno vodilo, zaščita in delovanje v korist otroka.

2 PROBLEM

Zaposlena sem v policiji in delam na področju cestnega prometa. Z družinskim nasiljem, se glede na področje dela ki ga opravljam, v službi nisem pogosto srečala. Tudi osebno ne poznam nikogar, ki je bil žrtev nasilja v družini. Da je tovrstno nasilje prisotno 24 ur na dan, je razvidno iz policijskih depeš in poročil, v katerih se vsakodneвно pojavljajo številne zgodbe o nasilju v družini.

Ob prebiranju takšnih zgodb, sem bila velikokrat priča neprimernemu in nestrokovnemu komentiranju sodelavcev policistov. Policisti si prevečkrat ustvarijo svojo zgodbo, jo subjektivno ocenjujejo in imajo glede tovrstnega nasilja številne predsodke. Običajno so mnenja, da je »vsega kriva baba«. Čeprav so pripombe velikokrat izrečene v šali in za zaprtimi vrati pisarn, so izrečene prevečkrat. Sprašujem se, če se na podoben način odzivajo tudi policisti, ki se pri svojem delu bolj pogosto srečujejo z žrtvami družinskega nasilja.

Običajno so policisti, socialni delavci in delavci nevladnih organizacij tisti, na katere se žrtve najprej obrnejo v trenutkih, ko potrebujejo pomoč.

Policija, centri za socialno delo in nevladne organizacije so institucije, ki začnejo z obravnavo določenega primera nasilja v družini in ki vodijo strokovne postopke v smeri proti čim boljši zaščiti žrtve. Ravno zaradi dobre zaščite žrtve, je zelo pomembno sodelovanje organov, ki nasilje obravnavajo in medsebojno dopolnjevanje pri izvedbi strokovnih postopkov.

Z raziskavo sem želela ugotoviti ali je sodelovanje med policijo, centri za socialno delo in nevladnimi organizacijami dobro. Zanimalo me je ali imajo policija ter ostali vladni in nevladni organi dovolj pristojnosti, strokovno usposobljenega kadra in ustreznih ukrepov za dobro zaščito žrtve.

Ker so policisti običajno prvi, ki pridejo na kraj nasilnega ravnanja, sem z raziskavo poskušala ugotoviti tudi to, ali žrtve policistom zaupajo in ali so policisti dovolj strokovno usposobljeni za delo z žrtvami družinskega nasilja.

3 METODOLOGIJA

3.1 Vrsta raziskave

Izvedla sem kvalitativno, deskriptivno raziskavo, v kateri sem na osnovi zbranih intervjujev poskušala opisati kvaliteto sodelovanja inštitucij pri reševanju problema nasilja v družini.

Pri obdelavi intervjujev sem uporabila kvalitativno analizo, kar pomeni, da sem gradivo analizirala z opisovanjem določenih značilnosti.

3.2 Merski instrumenti in viri podatkov

Kot merski instrument, sem v raziskavi uporabila nestrukturiran, odprti intervju. Pred izvedbo intervjujev sem pripravila seznam okvirnih tem, ki so služile kot vodilo. Intervjuji so vsebovali vprašanja s področij, ki sem jih želela raziskati.

Kot vir podatkov, so v raziskavi uporabljeni podatki, pridobljeni iz štirih intervjujev. Opravljeni so bili s strokovnimi delavci različnih delovnih področij, ki se ukvarjajo z reševanjem problema nasilja v družini.

3.3 Populacija in vzorčenje

Podatke sem pridobila z izvedbo posameznih intervjujev. Opravila sem štiri intervjuje. Prvi intervju sem opravila s policistom na eni izmed ljubljanskih policijskih postaj, ki opravlja naloge na področju družinskega nasilja. Drugi intervju sem opravila s socialno delavko in regijsko koordinatorico za obravnavo nasilja v družini na področju gorenjske regije, na centru za socialno delo v Škofji Loki. Tretji intervju sem opravila s strokovno delavko nevladne organizacije Beli Obroč Slovenije, četrtega pa s strokovno delavko nevladne organizacije Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja.

Vzorec obsega pet strokovnjakov, zaposlenih v različnih inštitucijah, ki imajo glavno vlogo pri postopkih za zaščito žrtve in v procesu reševanja nasilja v družini.

Strokovnjaki so bili izbrani glede na področje dela, ki ga opravljajo v policiji, centru za socialno delo in nevladnih organizacijah.

3.4 Zbiranje podatkov

Intervjuje sem opravila po predhodnem telefonskem dogovoru s strokovnimi delavci. V telefonskem razgovoru sem jim razložila, na katero temo se bodo nanašala vprašanja.

Pred izvedbo posameznega intervjuja sem intervjuvancem povedala, da bom intervju posnela z digitalnim snemalnikom. Seznanila sem jih z okvirnimi vprašanji, ki jih bom zastavila. Intervjuvancem sem povedala, da bodo v kolikor si to želijo, intervjuji anonimni. Policist se je s tem strinjal, ker si ni želel imeti težav z nadrejenimi. Ravno tako sta se z anonimnostjo strinjali tudi socialni delavki.

Intervjuje sem opravila na eni izmed policijskih postaj v Ljubljani, na centru za socialno delo v Škofji Loki in na sedežih dveh nevladnih organizacij v Ljubljani.

Intervjuvancem sem povedala naj povedo toliko, kolikor si želijo. Intervjuji so potekali v obliko pogovorov, kjer sem intervjuvancem pustila, da prosto govorijo.

Zaradi časovne stiske strokovnih delavk na nevladnih organizacijah, sta intervjuja z omenjenima delavkama trajala krajši čas kakor intervjuja s policistom in socialnima delavkama.

3.5 Obdelava in analiza podatkov

Podatki dobljeni v intervjujih, so bili obdelani na kvalitativni način. Intervjuji so bili posneti z digitalnim snemalnikom in nato dobesedno in čitljivo prepisani.

3.6 Spremenljivke

1. Zaznava nasilja
2. Opredelitev nasilja
3. Pristojnost
4. Zaščita žrtve
5. Sodelovanje med institucijami
6. Usposobljenost strokovnih delavcev in strokovna usposobljenost policistov
7. Zaupanje policistom
8. Preventiva
9. Problemi
10. Uspešnost reševanja primerov

4 REZULTATI IN RAZPRAVA

4.1 Zaznava nasilja

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
POL: Odvisno od tega kakšna je situacija tega nasilja oz. tega dogodka na kraju samem. Patrulja opravi razgovor z oškodovancem, prisotnimi pričami, ponavadi polnoletnimi ali mladoletnimi, od 16. – 18. leta. Policisti zberejo prve informacije in se z nadrejenim policistom posvetujejo o nadaljnjih ukrepih, če bi prišlo na primer do izreka prepovedi približevanja ali do odreditve pridržanja na kraju.	zaznava nasilja ukrepi pristojnost
POL: Ponavadi patrolje poznajo določene družine, ki so bile že obravnavane v preteklosti	zaznava nasilja
POL: dogodki, kot sem opisal prekršek, znani policiji že od prej	zaznava nasilja
POL: Policisti ponavadi take družine poznajo že iz preteklosti, točno vedo kaj bodo naredili, ko pridejo na kraj in je to lažje za njih	zaznava nasilja
POL: vedenju otroka, učnem uspehu, osebni urejenosti in higieni otroka, ker so to lahko pokazatelji, da je otrok podvržen zanemarjanju oz. zlorabi	zaznava nasilja
CSD: Veliko postopkov je takih, ki se začnejo z intervencijo policije	zaznava nasilja
CSD: na nasilje opozori okolica (prijatelji, sosedje,...)	zaznava nasilja
CSD: Ko dobimo na CSD prijavo, da je v neki družini nasilje	zaznava nasilja
NEVL.1: Prejemamo tudi anonimne prijave za nasilje	zaznava nasilja
NEVL.1: o nasilju obveščajo žrtve same, njihovi sorodniki, znanci, prijatelji ali pa ljudje v anonimnih prijavah	zaznava nasilja
NEVL.2: preko SOS telefona da svoje podatke	zaznava nasilja
NEVL.2: Ljudje se pogosto obrnejo na nas preden se obrnejo na institucije, sploh če jih je same strah prijaviti nasilje.	zaznava nasilja

Na področju zaznave nasilja me je zanimalo predvsem to, na kakšen način se začne postopek v zvezi z nasiljem v družini.

Na podlagi odgovorov je mogoče razbrati, da se postopek običajno začne s prijavo nasilja. Nasilje prijavijo žrtve, velikokrat pa nanj opozorijo sorodniki, prijatelji ali sosedje.

Žrtve in ostali prijavitelji, nasilje prijavljajo tudi na centru za socialno delo in nevladnih organizacijah, še preden podajo prijavo na pristojno policijsko postajo. Postopek za zaščito žrtve se lahko začne tudi z anonimno prijavo nasilja.

4.2 Opredelitev nasilja

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
POL: Če se ugotovi, da nasilje še ni tako »močno« in je bilo npr. na verbalni bazi, da ni prišlo do fizičnega dotika, se ga obravnava kot prekršek javnega reda in miru, se izda plačilni nalog zaradi kršitve Zakona o varstvu javnega reda in miru (6/4) in se tukaj postopek zaključi	pristojnost opredelitev nasilja problem
POL: treba imeti občutek, kdaj je kaj pravilno. To ga dobiš pa z leti. Težko je razmejiti kaj je prekršek in kaj je kaznivo dejanje, ker imata čisto isto pravno dikcijo. Imeti moraš občutek in sodno prakso. Tako da imajo policisti težko nalogo pri odločanju kaj je pravilno in kaj ne, kako poseči v družino, da ne bi to imelo negativne posledice.	usposobljenost opredelitev nasilja problem
POL: Fizični dotik mora biti tak, da ga formuliramo kot grdo ravnanje (odrivanje, brce) ampak brez npr. telesnih poškodb, da ni lahka ali huda telesna poškodba	opredelitev nasilja
CSD: Danes se mogoče dogaja to, da žrtve ne prijavijo nasilja zaradi tega, ker se bojijo, da bodo policisti na kraju nasilnežu izdali plačilni nalog in ne bodo izrekli ukrepa prepovedi približevanja, kar žrtve pričakujejo.	zaupanje opredelitev nasilja problem

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
NEVL.1: problem je ta, da včasih odreagirajo tako kot ne bi smeli (komentirajo dogodke, ...) kar prizadene žrtve, včasih si ustvarijo svojo sliko in celo »sodijo« namesto, da bi zadevo predali naprej, brez svojih pripomb in lastnih ugotovitev	problem usposobljenost opredelitev nasilja
NEVL.2: V zadnjem času tudi ugotavljamo, da je policija v primerih intervencij ponovno prepogosto začela izvajati prakso »pisanja položnic« zaradi kršitve zakona o javnem redu in miru, kar je seveda popolnoma neprimeren odziv, ki obenem pomembno slabša položaj žrtev in jih potiska v še večjo izolacijo	usposobljenost pristojnost opredelitev nasilja problem

V Kazenskem zakoniku je nasilje v družini opredeljeno kot kaznivo dejanje. Na področju opredelitve nasilja sem želela izvedeti, ali se v praksi pojavljajo težave pri odločitvi ali gre v pri določenem nasilnem ravnanju za prekršek ali kaznivo dejanje.

Na podlagi odgovorov lahko sklepam, da imajo policisti težave pri odločanju ali gre v določenem primeru za prekršek ali (novo) kaznivo dejanje. Težave se pojavijo takrat, ko se morajo policisti odločiti ali ima nasilje v določenem primeru elemente prekrška ali kaznivega dejanja.

Policisti se v praksi večkrat odločajo za izdajo plačilnega naloga kršitelju javnega reda in miru. To pomeni, da se s tem postopek na kraju kršitve zaključi. V žargonu bi temu rekli »delo po liniji najmanjšega odpora«. Težko bi rekla zakaj se policisti odločajo za izdajo plačilnega naloga in ne za izrek ukrepa prepovedi približevanja določenemu kraju oziroma osebi. Iz odgovorov, ki so jih podali strokovnjaki različnih delovnih področij pa je mogoče sklepati, da se žrtve včasih bojijo poklicati policijo, ker jih je strah, da ne bodo izrekli ukrepa prepovedi približevanja in jih s tem zaščitili pred nasilnežem.

4.3 Pristojnost

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
POL: Odvisno od tega kakšna je situacija tega nasilja oz. tega dogodka na kraju samem. Patrulja opravi razgovor z oškodovancem, prisotnimi pričami, ponavadi polnoletnimi ali mladoletnimi, od 16. – 18. leta. Policisti zberejo prve informacije in se z nadrejenim policistom posvetujejo o nadaljnjih ukrepih, če bi prišlo na primer do izreka prepovedi približevanja ali do odreditve pridržanja na kraju.	zaznava nasilja ukrepi pristojnost
POL: Najprej se zberejo obvestila	ukrepi pristojnost
POL: Če se ugotovi, da nasilje še ni tako »močno« in je bilo npr. na verbalni bazi, da ni prišlo do fizičnega dotika, se ga obravnava kot prekršek javnega reda in miru, se izda plačilni nalog zaradi kršitve Zakona o varstvu javnega reda in miru (6/4) in se tukaj postopek zaključi	pristojnost opredelitev nasilja problem
POL: V dolgoletni praksi, se v takih primerih vedno obvesti pristojni center za socialno delo	pristojnost sodelovanje
POL: podamo kazensko ovadbo za nasilje v družini (ZKP 191/1) na tožilstvo	ukrepi pristojnost
POL: pošljemo na okrožno državno tožilstvo. Tukaj se v bistvo naše delo zaključi	pristojnost
POL: pogosto udeležujejo multidisciplinarnih timov, ki jih izvajajo centri za socialno delo	multidisciplinarni timi pristojnost
POL: Na podlagi trenutne zakonodaje, je to največ kar lahko naredimo	pristojnost
CSD: žrtev povabimo na razgovor	ukrepi pristojnost
CSD: ukrepom prepovedi približevanja, ki je zelo pomemben ukrep	zaščita žrtve pristojnost
CSD: Sodelovanje s policijo in ostalimi institucijami posebej določa tudi Zakon o preprečevanju nasilja v družini.	pristojnost
CSD: Osrednjo vlogo ima CSD, jer smo nosilec primera in zato povezujemo vse ostale službe.	pristojnost sodelovanje
CSD: naloga centra je, da bedi nad izvajanjem postopkov.	pristojnost
CSD: Nevladne organizacije ravno tako lahko žrtev namestijo v npr. varno hišo.	pristojnost

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
CSD: Zakon o preprečevanju nasilja v družini zelo natančno določa potek sodelovanja, kar smo mi v prakso zelo dobro uvedli.	pristojnost primerjava
CSD: Na CSD, 24 h na dan deluje tudi regijska interventna služba za nujne primere.	zaščita žrtve pristojnost
CSD: Policija o nasilju obvesti dežurno socialno delavko	pristojnost ukrepi
NEVL.1: posredujemo centrom za socialno delo	sodelovanje pristojnost ukrepi
NEVL.1: strokovno obravnavati	pristojnost
NEVL.1: seznanijo policijo	sodelovanje pristojnost ukrepi
NEVL.1: razdelimo finančno pomoč, več sto jih je že obiskalo psihoterapevko, več tisočim pa so bili nudeni različni nasveti	pristojnost zaščita žrtve
NEVL.2: V zadnjem času tudi ugotavljamo, da je policija v primerih intervencij ponovno prepogosto začela izvajati prakso »pisanja položnic« zaradi kršitve zakona o javnem redu in miru, kar je seveda popolnoma neprimeren odziv, ki obenem pomembno slabša položaj žrtev in jih potiska v še večjo izolacijo	usposobljenost pristojnost opredelitev nasilja problem
NEVL.2: zakonodajo na tem področju dobro	pristojnost

Kako široke so pristojnosti policije, centra za socialno delo in nevladnih organizacij pri reševanju problema nasilja v družini?

Policija ima z zakonsko določenimi pooblastili in trenutno veljavno zakonodajo, široke pristojnosti pri izvajanju ukrepov in obravnavi družinskega nasilja. Pristojnost policije pri obravnavi določenega primera nasilja v družini se zaključi s podajo kazenske ovadbe na državno tožilstvo.

Center za socialno delo ima pri posegu v družino in posameznika široka pooblastila. Je nosilec primera nasilja v družini in ima osrednjo vlogo v procesu reševanja problema tovrstnega nasilja.

Zakon o preprečevanju nasilja v družini, je nevladnim organizacijam dal formalno vlogo pri reševanju problema nasilja v družini.

4.4 Zaščita žrtve

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
POL: policisti izvedejo vse ukrepe, da zagotovijo varnost oškodovanca (ali prepoved približevanja ali pridržanje)	zaščita žrtve
POL: bolj pozorni na to družino, v kolikor bi se pokazalo, da je ogrožen otrok ali oškodovanec	zaščita žrtve
POL: Druga vrsta intervencij je prepoved približevanja določenemu kraju ali osebi	zaščita žrtve
POL: prepovedi približevanja	zaščita žrtve
POL: Prepoved izrečemo na kraju osumljencu	zaščita žrtve
POL: Osebi izrečemo prepoved približevanja, oseba se mora sama odstraniti s kraja, odvzamemo mu ključne od stanovanja	zaščita žrtve
POL: Če jo potrdi, kar jo v večini primerov, jo za 10 dni podaljša s sklepom	zaščita žrtve
POL: Nujno je, da kazensko ovadbo čim prej napišemo in jo pošljemo na okrožno državno tožilstvo	zaščita žrtve sodelovanje
POL: Izvajamo še kontrolo nad upoštevanjem izreka prepovedi. Oškodovanec na tožilstvu poda zahtevo, da se prepoved podaljša, ker se še vedno počuti ogroženega. Zaradi tega je nujno, da kazensko ovadbo čim prej napišemo.	zaščita žrtve
POL: pride do stopnjevanja nasilja (npr. so že lahke telesne poškodbe, veliko je hudih), gremo že kar v pridržanje	zaščita žrtve
POL: Osebo pridržimo za 48. ur in v teh 48. urah, moramo zbrati čim več dokumentacije	zaščita žrtve
POL: Dovolj dobra trenutna zaščita za žrtve je edino pripor.	zaščita žrtve
POL: če ukrepa ne bodo spoštovali, bo ta kazen spremenjena v pripor	zaščita žrtve
POL: V praksi je najboljši pripor. Zaradi tega, ker takoj zagotoviš žrtvi neko zaščito. Tisti trenutek odstraniš nasilneža iz družinske sredine	zaščita žrtve
POL: vodja policijskega okoliša kdaj obišče takšno družino, da vidi če je vse v redu	zaščita žrtve
POL: dobro sodelujemo tudi z občani – pričami	zaščita žrtve
POL: pomemben vir podatkov so priče – sorodniki, prijatelji, sosedje	zaščita žrtve
POL: tudi osumljencu zagotoviti nekakšno nastanitev da bi ga policist lahko s tem seznanili in na ta način žrtvi zagotovili, da se nasilnež ne bi vračal domov	izboljšave zaščita žrtve

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
POL: žensko, ki je bila žrtev nasilja, v zelo kratkem času napotim v varno hišo	zaščita žrtve
CSD: navezati stik z žrtvijo in ji ponudimo pomoč in podporo pri reševanju problema	zaščita žrtve
CSD: skupaj z žrtvijo ocenimo ogroženost (ali je ogrožena samo v tem trenutku ali lahko traja dalj časa), razložimo ji oblike pomoči s strani CSD, predstavimo ji vlogo CSD in ostalih institucij, ki nudijo pomoč žrtvam	zaščita žrtve
CSD: ukrepom prepovedi približevanja, ki je zelo pomemben ukrep	zaščita žrtve pristojnost
CSD: samo en ukrep oz. ena vrsta pomoči, ni dovolj	zaščita žrtve
CSD: Z razvezo se zmanjša verjetnost ponovnega nasilja.	zaščita žrtve
CSD: Ženski se ponudi možnost umika.	zaščita žrtve
CSD: urejamo sami, skupaj z žrtvijo	zaščita žrtve
CSD: Ko se ukrep prepovedi približevanja nasilnežu izteče, se žrtev še vedno spremlja. Če se nasilje nadaljuje, se družino začne spremljati z vidika ogroženosti otroka.	zaščita žrtve
CSD: Na CSD, 24 h na dan deluje tudi regijska interventna služba za nujne primere.	zaščita žrtve pristojnost
CSD: policija izreče ukrep prepovedi približevanja	zaščita žrtve
CSD: Žrtvi ponudi možnost umika, se z njo pogovori, ji svetuje glede vrste pomoči.	zaščita žrtve
NEVL.1: veliko vrst pomoči; pravno, psihoterapevtsko, pa tudi finančno, možni so pogovori ali pisni odgovor	zaščita žrtve
NEVL.1: razdelimo finančno pomoč, več sto jih je že obiskalo psihoterapevko, več tisočim pa so bili nudeni različni nasveti	pristojnost zaščita žrtve
NEVL.2: Nasilje prijavimo tudi v primerih, ko nas za pomoč prosi žrtev ali ko nas nekdo prosi, da v njegovem imenu podamo anonimno prijavo.	zaščita žrtve
NEVL.2: nuditi pomoč ženskam, otrokom, mladostnicam in mladostnikom, ki so doživljali nasilje v preteklosti in tistim, ki ga doživljajo trenutno, ter vsem, ki želijo pomagati drugim osebam, ki doživljajo nasilje.	zaščita žrtve
NEVL.2: ponudimo klicalkam tudi možnost vključitve v program Skupina za samopomoč za ženske, ki doživljajo nasilje	zaščita žrtve
NEVL.2: lahko pridejo klicalke, ki potrebujejo umik iz nasilja v družini	zaščita žrtve

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
<p>NEVL.2: 24-urni program, ki vključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bivanje, - psihosocialno pomoč, - individualno svetovanje, - skupino za samopomoč za uporabnice, - zagovorništvo, - pomoč pri urejanju eksistenčnih vprašanj, - izobraževalne, ustvarjalne in sprostitvene delavnice za uporabnice in njihove otroke, - učno pomoč za otroke, - organizacijo prostega časa. 	<p>zaščita žrtve</p>

V razgovorih sem želela izvedeti, na kakšen način poskušajo različne inštitucije zaščititi žrtev nasilja v družini.

Policija ima zakonsko določena pooblastila za obravnavo nasilnih dejanj. Na podlagi trenutno veljavne zakonodaje, imajo policisti v določenih primerih družinskega nasilja možnost izreka ukrepa prepovedi približevanja določenemu kraju oziroma osebi. V primerih, da ima nasilno dejanje elemente kaznivega dejanja in da obstajajo priporni razlogi, policisti vse pogosteje uporabljajo ukrep odvzema prostosti na podlagi 157. člena ZKP. Osebo ki je bila nasilna privedejo k preiskovalnemu sodniku, ki nato odredi pripor po ZKP.

Policist je mnenja, da so na podlagi trenutne zakonodaje takšni ukrepi učinkoviti, vendar je to samo začasna zaščita žrtve.

Center za socialno delo je organ, ki ima široka pooblastila pri posegu v družinska razmerja in posameznike. Zakon o preprečevanju nasilja v družini določa naloge centra za socialno delo. Ena izmed njegovih osnovnih nalog v procesu reševanja nasilja v družini, je zaščita žrtve. Delavke v centru za socialno delo so v razgovoru povedale, da je ukrep prepoved približevanja ki ga izreka policija, dobra zaščita žrtve, saj se nasilneža takoj odstrani s kraja nasilnega dejanja. Na centru za socialno delo imajo različne programe psihosocialne pomoči in njihova glavna naloga je izdelava načrta pomoči žrtvi. Pomembno je, da izdelava omenjenega načrta poteka skupaj z žrtvijo.

Nevladne organizacije žrtvam nasilja ravno tako ponujajo številne programe psihosocialne, pravne, finančne in ostale vrste pomoči.

4.5 Sodelovanje med institucijami

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
POL: dolži o takih kršitvah v družini (če gre za prekršek), o tem obveščati pristojni center za socialno delo	sodelovanje
POL: V dolgoletni praksi, se v takih primerih vedno obvesti pristojni center za socialno delo	pristojnost sodelovanje
POL: obveščamo CSD	sodelovanje
POL: damo v sodno preiskavo preiskovalnemu sodniku	sodelovanje
POL: Nujno je, da kazensko ovadbo čim prej napišemo in jo pošljemo na okrožno državno tožilstvo	zaščita žrtve sodelovanje
POL: Če so udeleženi otroci, posebej mlajši, sodelujemo s centrom za socialno delo	sodelovanje
POL: Neprestano smo v povezavi s tožilcem in ga obveščamo o zbranih obvestilih	sodelovanje
POL: CSD poda svoje poročilo	sodelovanje
POL: dokument CSD-ja je zelo pomemben	sodelovanje
POL: s centrom za socialno delo, s katerim zelo dobro sodelujemo. Izmenjujemo izkušnje, upoštevamo nasvete, kar se mi zdi zelo v redu	sodelovanje
POL: Gre za dobro sodelovanje in dober pristop k reševanju problema.	sodelovanje
POL: policija je dosegljiva 24 ur na dan, kar pomeni, da se lahko dogovarjamo kadarkoli je potrebno in zaradi tega tudi dobro funkcioniramo	sodelovanje
POL: Dobro sodelujemo tudi z državnim tožilstvom. O konkretnem primeru obveščamo pristojnega državnega tožilca	sodelovanje
POL: Iz osnovnih šol in vrtcev dobivamo poročila o otroku	sodelovanje
POL: sodelujemo z Društvom za nenasilno komunikacijo	sodelovanje
POL: pogosto udeležujejo multidisciplinarnih timov, ki jih izvajajo centri za socialno delo	multidisciplinarni timi pristojnost
POL: z organizacijo Beli Obroč Slovenije sodelujemo	sodelovanje
POL: Na multidisciplinarnih timih se krojijo načrti, izmenjujejo informacije, analizirajo primeri in postavijo se izhodišča – kako naprej. Tovrstni timi so izredno dobri.	multidisciplinarni timi sodelovanje
POL: Zdravniki, ki so pomemben člen v tem procesu, se običajno ne udeležujejo multidisciplinarnih timov.	sodelovanje problem

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
POL: pomembno sodelovanje s CSD in ostalimi organizacijami. Vedeti je treba koga poklicati – ustvariti si je potrebno mrežo pomoči, mrežo ljudi, ki pomagajo tebi in ti njim.	sodelovanje
CSD: policija obvešča CSD o zaznanem nasilju v družini	sodelovanje
CSD: Če se žrtev po pomoč obrne na katero izmed nevladnih organizacij, ta organizacija o tem obvesti pristojni CSD.	sodelovanje
CSD: ukrep je bil tudi osnova za tesnejše sodelovanje med CSD in policijo	sodelovanje
CSD: skličemo tim	multidisciplinarni timi sodelovanje
CSD: povabljena tudi policija	sodelovanje
CSD: Preko takšnih timov, vsi nekako bedimo nad določeno družino.	zaščita žrtve sodelovanje
CSD: Predstavniki policije so na tovrstnih timih vedno prisotni. Predstavniki zdravstva se takšnih timov zelo redko udeležujejo – komunikacija poteka predvsem po telefonu. Na tim so povabljeni tudi predstavniki nevladnih organizacij.	sodelovanje multidisciplinarni timi problem
CSD: Kadar so žrtve nasilja otroci, je to sodelovanje zelo pomembno in s temi organizacijami dobro sodelujemo. Te institucije vedno odreagirajo in nudijo pomoč v procesu reševanja nasilja.	sodelovanje
CSD: Zdravstveni delavci so zelo obremenjeni in jih vključujemo v proces pomoči takrat, kadar je to nujno.	sodelovanje
CSD: Osrednjo vlogo ima CSD, jer smo nosilec primera in zato povezujemo vse ostale službe.	pristojnost sodelovanje
CSD: sodelovanje med institucijami še izboljšal	sodelovanje
NEVL.1: posredujemo centrom za socialno delo	sodelovanje pristojnost ukrepi
NEVL.1: seznanijo policijo	sodelovanje pristojnost ukrepi
NEVL.1: Ukrepamo hitro in prav tako hitro prejmemo odgovor pristojnega centra za socialno delo.	sodelovanje
NEVL.1: s policijo kot tudi ostalimi vladnimi in nevladnimi institucijami dobro sodelujemo	sodelovanje multidisciplinarni timi
NEVL.1: sodelujemo z drugimi nevladnimi organizacijami	sodelovanje multidisciplinarni timi

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
NEVL.1: Nujno je torej sodelovanje vseh, aktivna pomoč in hitro reševanje problemov.	uspešnost sodelovanje
NEVL.1: Če se pojavljajo težave jih poskušamo sporazumno rešiti.	sodelovanje multidisciplinarni timi
NEVL.2: nasilje vedno prijavimo na CSD in policijo, včasih vzporedno še na tožilstvo.	sodelovanje
NEVL.2: telefonski kontakt s temi/pristojnimi institucijami in sodelovanje na multidisciplinarnem timu	sodelovanje multidisciplinarni tim
NEVL.2: Še vedno se nam pogosto dogaja, da moramo sami spodbuditi CSD, da skliče tim.	sodelovanje problem
NEVL.2: dobijo informacije o drugih možnih oblikah pomoči, ki jih nudijo druge organizacije	sodelovanje
NEVL.2: Odvisno je od primera do primera, od institucije do institucije od ljudi, ki so zaposleni v posamezni instituciji.	sodelovanje
NEVL.2: kakovost sodelovanja v zadnjih letih zvišuje, še vedno pa naletimo tudi na veliko težav, neznanja in nerazumevanja nasilja v družini	sodelovanje problem

Z raziskavo sem želela ugotoviti ali je sodelovanje pri obravnavi nasilja v družini med policijo, centrom za socialno delo in nevladnimi organizacijami dobro.

Na podlagi odgovorov lahko rečem, da se je sodelovanje v procesu reševanja problema nasilja v družini močno izboljšalo.

Že zaradi zakonsko določene izvedbe postopkov z žrtvami, je nujno potrebno sodelovanje institucij. Policija sodeluje s centrom za socialno delo in drugimi ustanovami, kot so šole, vrtci, Zavod za zaposlovanje Republike Slovenije, zdravstvene ustanove idr.

Policist je na podlagi dolgoletnih izkušenj in sodne prakse, sodelovanje s centrom za socialno delo in nevladnimi organizacijami, ocenil kot zelo dobro. Je tudi mnenja, da je zelo pomembno, da si ustvariš mrežo pomoči – mrežo ljudi, ki jih lahko pokličeš v procesu iskanja rešitev.

Tudi delavki centra za socialno delo sta sodelovanje med institucijami ocenili kot zelo dobro. Center za socialno delo je kot nosilec določenega primera, dolžan v procesu reševanja problema povezovati in povabiti k sodelovanju vse ostale institucije.

Strokovni delavki nevladnih organizacij sta pohvalili sodelovanje s policijo in centrom za socialno delo. Menita, da se je le-to močno izboljšalo, da pa morajo včasih centru za soc. delo sami dati pobudo, da skliče multidisciplinarni tim.

Osnova za dobro medsebojno sodelovanje so multidisciplinarni timi, katerih nosilci so centri za socialno delo. Multidisciplinarni tim za obravnavanje nasilja v družini je sestavljen iz skupine strokovnjakov, ki se sestanejo zaradi tega, da zagotovijo celovito pomoč in zaščito posamezni žrtvi.

Policist in soc. delavki sta izpostavili problem, da se multidisciplinarnih timov skoraj ne udeležujejo strokovni delavci zdravstvenih ustanov.

4.6 Usposobljenost strokovnih delavcev in strokovna usposobljenost policistov

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
POL: treba imeti občutek, kdaj je kaj pravilno. To ga dobiš pa z leti. Težko je razmejiti kaj je prekršek in kaj je kaznivo dejanje, ker imata čisto isto pravno dikcijo. Imeti moraš občutek in sodno prakso. Tako da imajo policisti težko nalogo pri odločanju kaj je pravilno in kaj ne, kako poseči v družino, da ne bi to imelo negativne posledice.	usposobljenost opredelitev nasilja problem
POL: policisti niso lepo sprejeli, da je niso poslušali, da se je policist postavil na stran nasilneža	usposobljenost
POL: problem tudi v kadrovske organizaciji policije. Policist kriminalist npr., se v pol leta ne more naučiti delati na področju družinskega nasilja. Tega se na da prebrati. Pomembno je, da si tak človek, da ti ni vseeno	usposobljenost problem
POL: Usposabljanja potekajo, vendar sem mnenja, da mora imeti policist sam določene sposobnosti (npr. občutek humanosti, empatičnosti), da lahko takšno delo dobro opravlja. Mora razumeti žrtev in mora jo znati poslušati. Ne sme dajati občutka nezanimanja. Pomembno vlogo pri tem imajo nadrejeni v policiji, ker bi morali na taka delovna mesta vključevati policiste in policistke, ki imajo sposobnosti za delo z žrtvami.	usposobljenost problem

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
CSD: Usposabljanj je bilo v zadnjih nekaj letih zelo veliko. Na večini CSD so običajno osebe ki se ukvarjajo specifično z nasiljem v družini in se potem še dodatno izobražujejo na tem področju (preko seminarjev, supervizija).	usposobljenost
CSD: delavke na CSD pa morajo imeti osnovna znanja s strani nasilja v družini	usposobljenost
CSD: policisti več usposablajo za delo z žrtvami	usposobljenost
CSD: opazne razlike. Od človeka do človeka je odvisno. Nekateri imajo bolj posluš in so bolj angažirani za tako problematiko, drugi pa manj.	usposobljenost
CSD: Prisotna so močna čustva, strah,... in vse to vpliva na vedenje žrtev. Pri obravnavi je potrebno to upoštevati. Prepoznati je potrebno dinamike nasilja in pri tem pomagati žrtvi – jo usmerjati.	usposobljenost
NEVL.1: problem je ta, da včasih odreagirajo tako kot ne bi smeli (komentirajo dogodke, ...) kar prizadene žrtve, včasih si ustvarijo svojo sliko in celo »sodijo« namesto, da bi zadevo predali naprej, brez svojih pripomb in lastnih ugotovitev	problem usposobljenost opredelitev nasilja
NEVL.1: odvisno od njihovega pristopa k reševanju zadeve	usposobljenost
NEVL.1: Policisti so čedalje bolj usposobljeni za delo s storilci in žrtvami nasilja v družini.	usposobljenost primerjava
NEVL.1: Naši sodelavci se posebej ne usposablajo za delo z žrtvami nasilja, saj z njimi delajo taki, ki so za to delo že usposobljeni. Imamo pravnico, sodelujemo s številnimi odvetniki, za psihoterapevsko delo z žrtvami nasilja pa ima naša psihoterapevtka celo evropsko diplomo.	usposobljenost
NEVL.2: Za vse zaposlene in prostovoljke v našem Društvu velja, da se morajo udeležiti osnovnega usposabljanja, ki ga izvede naše Društvo.	usposobljenost
NEVL.2: udeležujejo dodatnih usposabljanj, ki jih izvajajo zunanje sodelavke in sodelavci	usposobljenost
NEVL.2: sodelujemo z organizacijami iz tujine, s katerimi izmenjujemo znanja v obliki predavanj, delavnic, izvedbe projektov	usposobljenost
NEVL.2: policistke in policisti še vedno zagotovo niso dovolj usposobljeni	usposobljenost

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
NEVL.2: V zadnjem času tudi ugotavljamo, da je policija v primerih intervencij ponovno prepogosto začela izvajati prakso »pisanja položnic« zaradi kršitve zakona o javnem redu in miru, kar je seveda popolnoma neprimeren odziv, ki obenem pomembno slabša položaj žrtev in jih potiska v še večjo izolacijo	usposobljenost pristojnost opredelitev nasilja problem

Na področju usposobljenosti sem želela izvedeti ali imajo strokovne ustanove, ki sodelujejo v procesu reševanja problema nasilja v družini, zaposlen usposobljen kader za delo z žrtvami nasilja.

Ker so policisti običajno prvi, ki pridejo na kraj nasilnega dejanja in prvi, ki pridejo v neposredni stik z žrtvami, sem želela izvedeti tudi to, ali so policisti dovolj usposobljeni za delo z žrtvami.

Policist je mnenja, da se pojavlja problem v kadrovski organizaciji policije. Na delovnih mestih bi morali biti zaposleni policisti in policistke, ki imajo določene sposobnosti in osebne značilnosti, ki so potrebne za delo z žrtvami nasilja. Pravi, da v sklopu usposabljanj policistov potekajo tudi usposabljanja za delo z žrtvami družinskega nasilja, vendar so časovno omejena, kar onemogoča dovolj strokovno usposabljanje. Policist je izpostavil pomembno dejstvo, da bi morali na področju nasilja v družini delati policisti in policistke, ki imajo določene osebne lastnosti in ki jim ni vseeno kaj se dogaja z žrtvami.

Na centru za socialno delo so zaposleni strokovnjaki, ki se ukvarjajo specifično z nasiljem v družini in morajo imeti osnovna znanja s tega področja. Socialni delavci se tudi dodatno usposabljujejo.

Socialni delavki menita, da se policisti vedno več usposabljujejo za delo z žrtvami nasilja, vendar nimajo vsi enakih sposobnosti in osebnih lastnosti za delo z njimi.

Na nevladnih organizacijah je zaposlena vrsta strokovnjakov z različnih področij. Delavci morajo imeti osnovna znanja s področja družinskega nasilja in se še dodatno usposabljujejo.

Strokovni delavki nevladnih organizacij, ocenjujeta strokovnost policistov kot ne preveč dobro. Policisti in policistke se čedalje bolj usposabljujejo, vendar niso dobro usposobljeni za delo z žrtvami. Ravno tako niso strokovni pri postopkih z žrtvami – komentirajo dogodke in si ustvarjajo svojo zgodbo, neprimerno se odzivajo, saj se

prevečkrat odločijo, da bodo postopek zaključili z izdajo plačilnega naloga in ne z izrekom ukrepa prepovedi približevanja.

4.7 Zaupanje policistom

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
POL: Ne poznam primera, da bi se žena prav potegnila za moža, če je ona poklicala policijo	zaupanje
POL: Včasih žrtve nočejo nič povedat, ko policija pride na kraj in pri tem tudi ostane	zaupanje
POL: Velikokrat se zgodi, da žrtve po telefonu, v jezi veliko povedo o tem, kaj se jim je zgodilo. Ko pa so vabljene na razgovor v uradne prostore policije, se na vabilo na odzovejo. Možen razlog temu je tudi strah	zaupanje problem
POL: Z žrtvami, s katerimi se srečujem že vrsto let, smo zgradili kar veliko zaupanje	zaupanje primerjava
CSD: V preteklosti žrtve niso verjele, da lahko policija pomaga in nekaj spremeni in so se zaradi tega tudi bale poklicati policijo. Zdaj pa opažamo, da ni več tako.	zaupanje primerjava
CSD: Danes se mogoče dogaja to, da žrtve ne prijavijo nasilja zaradi tega, ker se bojijo, da bodo policisti na kraju nasilnežu izdali plačilni nalog in ne bodo izrekli ukrepa prepovedi približevanja, kar žrtve pričakujejo.	zaupanje opredelitev nasilja problem
NEVL.1: problem je ta, da včasih odreagirajo tako kot ne bi smeli (komentirajo dogodke, ...) kar prizadene žrtve, včasih si ustvarijo svojo sliko in celo »sodijo« namesto, da bi zadevo predali naprej, brez svojih pripomb in lastnih ugotovitev	problem usposobljenost opredelitev nasilja zaupanje predsodki
NEVL.1: Žrtve čedalje bolj zaupajo policistom	zaupanje
NEVL.1: Pomemben je prvi stik, ki mora biti pristen, korekten, potem si policist gradi zaupanje. Pred tem ne smejo imeti slabih izkušenj, saj sicer gredo v bodoče kam drugam in ne najprej na policijo.	zaupanje
NEVL.2: Žrtve nam pogosto npr. povejo, da ne bodo klicale policije, ker si ne morejo privoščiti plačati položnice.	zaupanje

Na področju zaupanja v policijo sem želela ugotoviti ali žrtve že pred odločitvijo za prijavo nasilja in kasneje, med samim postopkom, policistom zaupajo in so pripravljene sodelovati z njimi.

Moram priznati, da nisem bila preveč presenečena nad odgovori intervjuvancev. Že med samimi razgovori sem dobila občutek, da žrtve policistom ne zaupajo dovolj.

Policist je bil mnenja, da žrtve čedalje bolj zaupajo policistom, vendar se še dogaja, da iz takšnih ali drugačnih razlogov nočejo sodelovati pri postopku. Poudarja, da je pri prvem razgovoru z žrtvijo pomembno, da policist uporabi pravilen pristop, ki se začne z ustrezno komunikacijo, na kateri se gradi zaupanje.

Strokovni delavki centra za socialno delo sta ravno tako mnenja, da žrtve čedalje bolj zaupajo policistom in da se zaradi večjih zakonskih pooblastil policije, večkrat odločijo za prijavo nasilja. Na podlagi odgovorov lahko sklepam, da žrtve včasih policije ne pokličejo zaradi tega, ker jih je strah, da osebi ki jih ogroža ne bodo izrekli ukrepa prepovedi približevanja, ampak bodo postopek zaključili z izdajo plačilnega naloga ali pa bodo plačilni nalog izdali celo žrtvi sami.

Podobno mnenje o zaupanju žrtev policistom, imata tudi delavki nevladnih organizacij. Menita tudi, da imajo policisti pri obravnavanju primera nasilja v družini, velikokrat predsodke.

4.8 Preventiva

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
POL: Propaganda se je z leti stopnjevala in povečale so se tudi prijave nasilja	preventiva primerjava
POL: Z nekimi kaznimi bomo zelo težko kaj dosegli. Zdi se mi, da so drugi prijemi veliko bolj učinkoviti.	preventiva
CSD: V obdobju izvajanja preventivnih aktivnosti, je opazen porast prijav nasilja.	preventiva
NEVL.1: Najprej je potrebno vsem, tako žrtvam kot storilcem nasilja v družini, dati vedeti, da poteka učinkovit boj proti nasilju	preventiva
NEVL.1: večjo osveščenost ljudi	preventiva
NEVL.2: V zadnjih letih smo se tudi zelo profesionalizirale, kar pomeni, da se nekateri naši programi (zatočišča) uvrščajo med javne socialno varstvene programe. Je pa res, da smo postale pomemben dejavnik pri pomoči žrtvam nasilja.	primerjava preventiva

Z raziskavo sem poskušala ugotoviti ali so preventivne dejavnosti učinkovite pri zmanjševanju nasilja v družini.

Policist, socialni delavki in delavki nevladnih organizacij so mnenja, da je izvajanje preventivnih dejavnosti pomembno pri preprečevanju nasilja v družini. Javnost je potrebno ozaveščati o pojavu tovrstnega nasilja.

Strokovni delavci so povedali, da je v času izvajanja preventivnih dejavnosti opažen porast prijav nasilja.

4.9 Problemi

Strokovni delavci so izpostavili nekaj problemov, s katerimi se srečujejo pri obravnavanju problema nasilja v družini.

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
POL: Če se ugotovi, da nasilje še ni tako »močno« in je bilo npr. na verbalni bazi, da ni prišlo do fizičnega dotika, se ga obravnava kot prekršek javnega reda in miru, se izda plačilni nalog zaradi kršitve Zakona o varstvu javnega reda in miru (6/4) in se tukaj postopek zaključí	pristojnost opredelitev nasilja problem
POL: treba imeti občutek, kdaj je kaj pravilno. To ga dobiš pa z leti. Težko je razmejiti kaj je prekršek in kaj je kaznivo dejanje, ker imata čisto isto pravno dikcijo. Imeti moraš občutek in sodno prakso. Tako da imajo policisti težko nalogo pri odločanju kaj je pravilno in kaj ne, kako poseči v družino, da ne bi to imelo negativne posledice.	usposobljenost opredelitev nasilja problem
POL: Velikokrat se zgodi, da žrtve po telefonu, v jezi veliko povedo o tem, kaj se jim je zgodilo. Ko pa so vabljene na razgovor v uradne prostore policije, se na vabilo na odzovejo. Možen razlog temu je tudi strah	zaupanje problem
POL: Lahko mine tudi več let, ne da bi se postopek sploh začel. Odvisno je tudi od tega, kako odmeven je posamezni primer. Za eno klasično nasilje v družini (če nekdo na nekoga vpije že vrsto let, ga oklofuta), to lahko traja zelo dolgo ali pa se sploh ne zgodi nič.	uspešnost problem
POL: problem tudi v kadrovski organizaciji policije. Policist kriminalist npr., se v pol leta ne more naučiti delati na področju družinskega nasilja. Tega se na da prebrati. Pomembno je, da si tak človek, da ti ni vseeno	usposobljenost problem

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
POL: Usposabljanja potekajo, vendar sem mnenja, da mora imeti policist sam določene sposobnosti (npr. občutek humanosti, empatičnosti), da lahko takšno delo dobro opravlja. Mora razumeti žrtev in mora jo znati poslušati. Ne sme dajati občutka nezanimanja. Pomembno vlogo pri tem imajo nadrejeni v policiji, ker bi morali na taka delovna mesta vključevati policiste in policistke, ki imajo sposobnosti za delo z žrtvami.	usposobljenost problem
POL: Zdravniki, ki so pomemben člen v tem procesu, se običajno ne udeležujejo multidisciplinarnih timov.	sodelovanje problem
POL: Ja, zelo dolg je postopek zaščite žrtve.	uspešnost problem
CSD: Danes se mogoče dogaja to, da žrtve ne prijavijo nasilja zaradi tega, ker se bojijo, da bodo policisti na kraju nasilnežu izdali plačilni nalog in ne bodo izrekli ukrepa prepovedi približevanja, kar žrtve pričakujejo.	zaupanje opredelitev nasilja problem
CSD: Predstavniki policije so na tovrstnih timih vedno prisotni. Predstavniki zdravstva se takšnih timov zelo redko udeležujejo – komunikacija poteka predvsem po telefonu. Na tim so povabljeni tudi predstavniki nevladnih organizacij.	sodelovanje multidisciplinarni timi problem
CSD: Bolje bi bilo, če bi imeli na razpolago več programov psihosocialne pomoči, v katere bil lahko usmerili žrtve.	problem izboljšave
CSD: Postopki, ki jih izvajajo institucije v procesu pomoči in reševanja problema, bi morali biti hitrejši – od prijave pa do zaključka postopka, preteče včasih tudi več let.	problem
CSD: Večja bi morala biti usklajenost med postopki in večji pretok informacij.	uspešnost izboljšave problem
NEVL.1: problem je ta, da včasih odreagirajo tako kot ne bi smeli (komentirajo dogodke, ...) kar prizadene žrtve, včasih si ustvarijo svojo sliko in celo »sodijo« namesto, da bi zadevo predali naprej, brez svojih pripomb in lastnih ugotovitev	problem usposobljenost opredelitev nasilja zaupanje predsodki
NEVL.1: Dovolj dobro ščiti žrtve, seveda pa je lahko eno teorija in drugo praksa. Prav praksa včasih odpove, čeprav je v teoriji vse dobro predvideno.	uspešnost problem

NEVL.2: Še vedno se nam pogosto dogaja, da moramo sami spodbuditi CSD, da skliče tim.	sodelovanje problem
NEVL.2: kakovost sodelovanja v zadnjih letih zvišuje, še vedno pa naletimo tudi na veliko težav, neznanja in nerazumevanja nasilja v družini	sodelovanje problem
NEVL.2: V zadnjem času tudi ugotavljamo, da je policija v primerih intervencij ponovno prepogosto začela izvajati prakso »pisanja položnic« zaradi kršitve zakona o javnem redu in miru, kar je seveda popolnoma neprimeren odziv, ki obenem pomembno slabša položaj žrtev in jih potiska v še večjo izolacijo	usposobljenost pristojnost opredelitev nasilja problem
NEVL.2: Težava je njeno nedosledno izvajanje in uvajanje v prakso - zakonodaja.	problem

Nekaj težav imajo policisti pri odločanju ali ima nasilno dejanje elemente prekrška ali kaznivega dejanja. Policist se mora odločiti kako bo obravnaval nasilno dejanje, saj je od tega odvisna celotna izvedba postopka. Od tega kako bo policist obravnaval določen primer nasilja v družini je odvisno tudi, v kolikšni meri bo z zakonitimi ukrepi zaščitil žrtev. Da bi se policisti v praksi odločali v korist žrtev, potrebujejo dolgoletne delovne izkušnje s področja družinskega nasilja in več usposabljanj za delo z žrtvami.

Podobnega mnenja so tudi strokovne delavke nevladnih organizacij in centra za socialno delo. Na podlagi odgovorov gre sklepati, da policisti potrebujejo več znanja in občutka za delo z žrtvami družinskega nasilja.

Eden izmed problemov s katerim se srečujejo institucije, je dolgotrajnost postopkov. Včasih mine več let, da se postopek za obravnavo določenega primera nasilja sploh začne.

Nevladne organizacije vidijo težavo pri prenosu teorije v prakso. Včasih zakonodaja ukrepe in razne postopke dobro predvidi, vendar se zadeve v praksi drugače odvijajo.

Policist in socialni delavki, so izpostavili problem sodelovanja z zdravstvenimi ustanovami. Strokovni delavci zdravstvenih ustanov se namreč zelo redko ali nikoli ne udeležujejo multidisciplinarnih timov.

4.10 Uspešnost reševanja primerov

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
POL: Ja, zelo dolg je postopek zaščite žrtve.	uspešnost
POL: Postopek sam stoji na žrtvi, na pričah. Dokazi so izjave.	uspešnost
POL: Lahko mine tudi več let, ne da bi se postopek sploh začel. Odvisno je tudi od tega, kako odmeven je posamezni primer. Za eno klasično nasilje v družini (če nekdo na nekoga vpije že vrsto let, ga oklofuta), to lahko traja zelo dolgo ali pa se sploh ne zgodi nič.	uspešnost problem
POL: Pomembno je da kvalitetno rešimo problem.	uspešnost
POL: Veliko vlogo, je v smislu stopnjevanja ukrepov odigrala sodna praksa. Spremenila se je tudi zakonodaja.	izboljšave primerjava uspešnost
POL: pristop večih akterjev v procesu reševanja nasilja	uspešnost
POL: težko določiti neko »univerzalno enačbo«, ki bi bila najboljša	izboljšave uspešnost
CSD: Pomembno je, da pomoč načrtujemo skupaj z žrtvijo nasilja.	uspešnost
CSD: Če se pomoč celostno načrtuje in se predvidi več ukrepov, takrat lahko rečemo, da je zakonodaja v redu.	uspešnost
CSD: postopki pri obravnavi lahko trajajo zelo dolgo	uspešnost
CSD: potrebno delovati na področju nujenja psihosocialne pomoči povzročiteljem nasilja. Na ta način bi poskušali spremeniti njihovo vedenje, kar bi imelo za posledico zmanjšanje nasilja v družinah	izboljšave uspešnost
CSD: Obravnava nasilja bi morala biti kontinuirana.	izboljšave uspešnost
CSD: Večja bi morala biti usklajenost med postopki in večji pretok informacij.	uspešnost izboljšave
CSD: Za uspešne rešitve je ključno sodelovanje.	uspešnost

<i>izbor relevantnih delov besedila</i>	<i>vsebinski pojmi</i>
NEVL.1: Problem je v povezavi institucij in hitrosti reševanja nasilja v družini. Največ ljudi se pritožuje zato, ker zadeve potekajo prepočasi, ker se druga stran pogosto pritožuje in zadevi ni videti konca, saj se izvrševalci nasilja želijo ogniti številnim postopkom, še zlasti sodnim, ker želijo iz »zgodbe nasilja« oditi nepoškodovani, brez ukrepa in se prikazati kot žrtve procesa.	problem uspešnost
NEVL.1: Nujno je torej sodelovanje vseh, aktivna pomoč in hitro reševanje problemov.	uspešnost sodelovanje
NEVL.1: Dovolj dobro ščiti žrtve, seveda pa je lahko eno teorija in drugo praksa. Prav praksa včasih odpove, čeprav je v teoriji vse dobro predvideno.	uspešnost problem
NEVL.1: žrtve tudi zaradi dolgotrajnosti postopkov obupajo	uspešnost
NEVL.2: Načeloma se kakovost sodelovanja v zadnjih letih zvišuje, še vedno pa naletimo tudi na veliko težav, neznanja in nerazumevanja nasilja v družini	uspešnost
NEVL.2: vedno več izrečenih ukrepov prepovedi približevanja, kar kaže na pomemben napredek pri delu z nasiljem v družini	izboljšave uspešnost
NEVL.2: Dosledno izvajanje Zakona o preprečevanju nasilja v družini, bi pomembno prispevalo k zmanjšanju težav pri uspešnem reševanju primerov nasilja v družini.	izboljšave uspešnost

Predstavniki policije, centra za socialno delo in nevladnih organizacij s katerimi sem opravila intervjuje menijo, da je za to, da se določen primer nasilja uspešno zaključi, ključno predvsem dobro sodelovanje med institucijami.

Pomembno je, da se pomoč načrtuje skupaj z žrtvijo in da se pri tem predvidi več ukrepov za njeno zaščito.

Postopki za zaščito žrtve in strokovni postopki institucij, ki obravnavajo primer družinskega nasilja, so običajno zelo dolgotrajni.

Delavki nevladnih organizacij sta mnenja, da je za uspešno reševanje primerov nasilja v družini pomembno dosledno izvajanje Zakona o preprečevanju nasilja v družini.

5 SKLEPI

Ker je policija običajno prva, ki zazna nasilje in izvaja ukrepe za zaščito žrtve, je njena vloga pri obravnavi družinskega nasilja postala zelo pomembna. V preteklosti so se pri izvajanju postopkov z žrtvami in storilci nasilnih ravnanj pokazale določena zakonske pomanjkljivosti. Ko oseba policiji prijavi nasilje katerega žrtev je bila, od policije pričakuje da bo nasilje ustavila in jo ustrezno zaščitila. V praksi se je večkrat pokazalo, da so policisti ob prihodu na kraj storilce opozarjali in s svojo navzočnostjo le kratkočasno umirjali nasilno vzdušje v družini. To je prispevalo k spremembi zakonodaje, na podlagi katere je bil sprejet ukrep prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi. Z uporabo tega ukrepa policisti nasilneža nemudoma odstranijo s kraja nasilnega dejanja in tako zaščitijo žrtev. Poraja pa se vprašanje, ali je z izrekom tovrstnega ukrepa žrtev res varna pred nasilnežem.

S sprejetjem novega Kazenskega zakonika in s tem novega kaznivega dejanja nasilja v družini (191. člen KZ-1) je bil narejen velik korak glede obravnave nasilja v družini. Ker pa se kaznivo dejanje vsebinsko prekriva s prekrškom »nasilje v družini« (6. člen ZJRM-1), so se pri ukrepanju policistov pojavile določene dileme. Policisti imajo namreč nekaj težav pri tem, kdaj je nasilje v družini prekršek in kdaj kaznivo dejanje. Včasih nasilnežu na kraju izdajo plačilni nalog, kar pomeni, da so nasilno ravnanje opredelili kot prekršek.

V primeru, ko policisti povzročitelju na kraju izrečejo ukrep prepovedi približevanja, mora le-ta ukrep spoštovati in se žrtvi ne sme približati. Ker je v Zakonu o policiji neupoštevanje odredbe o prepovedi približevanja določenemu kraju oziroma osebi, opredeljeno kot kršitev ki se kaznuje z globo, za storilce to običajno ne predstavlja dovolj visoke grožnje, da se žrtvi ne bi maščevali in nadaljevali z nasiljem.

Tukaj se skriva delni razlog, zakaj se policisti danes v praksi raje odločajo za odvzem prostosti na podlagi Zakona o kazenskem postopku in ne za izrek ukrepa prepovedi približevanja po Zakonu o policiji. Po Zakonu o policiji, lahko policisti zagotovijo le začasno zaščito žrtve. V praksi se je odvzem prostosti po Zakonu o kazenskem postopku pokazal kot bolj učinkovit ukrep. Policisti ponavadi osebo ki je izvajala nasilje, privedejo k preiskovalnemu sodniku, ki odloča o nadaljnjih ukrepih. Kršenje

sodne prepovedi približevanja, dopušča preiskovalnemu sodniku, da zoper storilca odredi takojšenj pripor.

Ukrep prepoved približevanja pomeni za zaščito žrtve velik premik v zakonodaji. Izrek navedenega ukrepa pa žrtvi še vedno ne zagotavlja dolgotrajne zaščite, ker ga storilci včasih ne upoštevajo in tako nadaljujejo z izvajanjem nasilja. V praksi se je kot bolj učinkovit ukrep in s tem tudi nekoliko daljša zaščita žrtve, pokazal omenjen ukrep odvzema prostosti na podlagi Zakona o kazenskem postopku in sodniški izrek pripora za osebo, za katero obstaja utemeljen sum, da je storila kaznivo dejanje z elementi nasilja.

Na podlagi trenutno veljavne zakonodaje, sta ukrep prepoved približevanja določenemu kraju ali osebi in odreditev pripora, najbolj učinkovita ukrepa ki ju izvaja policija, da lahko zaščiti žrtve. Vendar pa navedena ukrepa za žrtev predstavljata le kratkotrajno zaščito. Postopki s strani organov in institucij, ki se ukvarjajo z reševanjem problema nasilja v družini, so namreč zelo dolgotrajni in dolgo časa ne dobijo takšnega ali drugačnega epiloga. Za žrtev je zelo pomembno, da jo posamezne institucije usmerjajo k rešitvam in vrstam pomoči in jo poskušajo med medinstitucionalnimi, strokovnimi postopki, čim bolje zaščititi in ji pomagati pri nadaljnjem življenju.

Zaradi neustreznega sankcioniranja kršitve neupoštevanja izreka ukrepa prepovedi približevanja, žrtve nimajo dovolj zaupanja v institucije, zaradi česar je vprašljivo tudi njihovo sodelovanje pri postopkih s pristojnimi organi.

Nasilje v družini predstavlja večplasten problem. V njegovo obravnavo morajo biti zato vključeni strokovnjaki z različnih področij dela oz. institucij. V procesu reševanja problema nasilja v družini ima vsaka institucija pomembno nalogo, ki jo mora uspešno opraviti, da s tem lahko zagotovi dobro zaščito žrtve.

Vsem, ki se z nasiljem v družini ukvarjajo, mora biti poleg poznavanja zakonodaje dobro poznan tudi proces dogajanja nasilja v družini. Upoštevati se morajo odnosi med družinskim člani, da se lahko prepozna nasilje v družin in uporabi ustrezne ukrepe za njegovo reševanje.

Institucije ki se ukvarjajo z reševanje problema nasilje v družini, morajo v obliki ustanavljanja in delovanja timov, med seboj sodelovati in se pri delu in postopkih usklajevati.

Delo na področju nasilja v družini zahteva visoko usposobljene strokovnjake z različnih področij dela. Da se zagotavlja vedno večja varnost žrtev, so potrebne dolgoletne izkušnje in sodna praksa. Zaradi tega se pojavljajo tudi vedno večje potrebe po konstantnem in pogostejšem izobraževanju delavcev, tako policistov, delavcev centrov za socialno delo, strokovnih delavcev nevladnih organizacij in ostalih delavcev, ki izvajajo postopke z žrtvami nasilja v družini.

Za uspešno delo na področju nasilja v družini je zelo pomembno, da se vse organizacije, še posebej pa policija, zavedajo pomembnosti problema nasilja v družini. To pomeni, da se je potrebno ob prepoznavi znakov nasilja v družini s tem soočiti, ne pa zatiskati oči.

Pomembno vlogo pri preprečevanju nasilja v družini, imajo institucije pri izvajanju preventivnih dejavnosti na tem področju. Nasilje v družini je največkrat skrito za štirimi stenami, nekatere oblike nasilja pa pogosto niso prepoznane kot problem. Na družinsko nasilje se velikokrat navezujejo tudi določeni stereotipi (da so ženske same krive, da si same izbirajo nasilne partnerje, da so si zaslužile »batine«,....).

S preventivnimi dejavnostmi poskušajo institucije spodbujati ljudi, da se pred nasiljem ne umikajo, da ga v svoji okolici zaznajo, svoje sume prijavijo in tako prevzamejo odgovorno vlogo v boju proti nasilju v družini.

6 PREDLOGI

Na podlagi trenutno veljavne zakonodaje imajo policija, centri za socialno delo, nevladne organizacije in ostale institucije, ki se ukvarjajo s problematiko nasilja v družini, dokaj široka pooblastila za obravnavo tovrstnega nasilja. Zakon o preprečevanju nasilja v družini določa vlogo in naloge državnih organov, ostalih institucij in nevladnih organov pri obravnavanju nasilja v družini in ukrepe za varstvo žrtev nasilja v družini.

Nasilje v družini je v nekaj letih postalo zelo medijsko izpostavljeno. Mogoče se je tudi zaradi tega zakonodaja spremenila in predvidela vrsto ukrepov za učinkovitejše preprečevanje nasilja in boljšo zaščito žrtev.

Na podlagi raziskave, ki sem jo z izvedbo intervjujev opravila s policistom, delavkama centra za socialno delo in delavkama dveh nevladnih organizacij sem ugotovila, da se je sodelovanje med temi institucijami zelo izboljšalo. Kljub temu pa se strokovni delavci pri izvedbi zakonskih postopkov soočajo z določenimi težavami.

Za boljše sodelovanje in učinkovitejšo izvedbo postopkov v procesu reševanja problema nasilja v družini, predlagam sledeče:

- ukrep prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi, je v postopkih s storilci nasilnih dejanj prinesel velik napredek. Čeprav je z izrekom tega ukrepa žrtvi zagotovljena le trenutna zaščita, ukrep zagotavlja takojšnjo odstranitev nasilneža in s tem takojšnjo zaščito žrtve. Strožji ukrep ki ga policisti v praksi vedno več uporabljajo, je odvzem prostosti na podlagi 157. člena Zakona o kazenskem postopku. Na podlagi tega ukrepa, policisti storilca privedejo k preiskovalnemu sodniku, ki lahko odredi pripor. Kršitev neupoštevanja izreka prepovedi približevanja (39.a člen Zpol), je na podlagi Zakona o policiji sankcionirana z globo. To običajno za nasilneže ne predstavlja razloga, da z nasiljem ne bi nadaljevali.

Zakon o kazenskem postopku določa pogoje za odvzem prostosti osebi, za katero obstaja nevarnost, da bo kaznivo dejanje ponovila. Policisti storilcu, ki ne upošteva izreka ukrepa prepovedi približevanja, na podlagi 157. člena ZKP odvzamejo prostost in ga privedejo k preiskovalnemu sodniku, ki lahko odredi pripor.

Ta ukrep se je pri postopkih z nasilneži pokazal kot zelo uspešen. Zaradi tega bi bilo potrebno, da se policijski postopki pri ukrepanju v primerih nasilja v družini poenostavijo in poenotijo. Potrebno je, da s podobno prakso nadaljujejo na vseh policijskih postajah. Že samo opozorilo storilcu nasilnega dejanja, da mu bo v primeru neupoštevanja izreka ukrepa prepovedi približevanja ali ponavljanja nasilja odvzeta prostost in odrejen pripor, marsikdaj prepreči ponovno nasilno ravnanje.

- policisti so običajno prvi, ki pridejo na kraj nasilnega ravnanja in se znajdejo pred težko odločitvijo ali obravnavati nasilno dejanje kot prekršek ali kot kaznivo dejanje. Njihovo ravnanje v določenem trenutku mora biti odločno, strokovno in zakonito. Da bi se policisti pri postopkih z osebami ki izvajajo nasilje v družini in z žrtvami takšnega nasilja lažje odločali, in odločali predvsem v korist žrtev je pomembno, da dobro poznajo problematiko nasilja v družini, zakonske predpise in protokole nadaljnjih postopkov z ostalimi institucijami.

- delo na področju nasilja v družini zahteva strokovnjake, ki so za takšno delo visoko usposobljeni. Z dolgoletnimi izkušnjami in sodno prakso, se kaže tudi potreba po konstantnem izobraževanju. Pomembno je, da se strokovnjaki, ki izvajajo postopke s storilci nasilnih dejanj in žrtvami, redno izobražujejo in s prenosom znanja v prakso poskušajo čim bolj strokovno in zakonito izvajati postopke v smeri proti boljši zaščiti žrtve.

- posebej bi rada opozorila na pogostejše in kvalitetno usposabljanje policistov. Pri delu in nalogah policistov na področju družinskega nasilja, se še vedno pojavljajo določeni stereotipi. Policist bi moral biti profesionallec in strokovnjak, imeti bi moral določene osebnostne lastnosti in veščine, ki so potrebne za kvalitetno sodelovanje z žrtvami nasilja. Vsak policist nima sposobnosti za delo z žrtvami in ga problematika nasilja v družini ne zanima. Pomembno in odgovorno vlogo pri tem imajo tudi nadrejeni inšpektorji na policijskih postajah. Naloge v zvezi reševanja določenega primera nasilja v družini bi morali dodeljevati policistkam in policistom, ki imajo določene veščine in sposobnosti za kvalitetno delo z žrtvami. Zaradi tega je pomembno, da se policisti pogostejše izobražujejo in seznanjajo z zakonodajo in sodno prakso.

- opaziti je pomanjkljivo sodelovanje zdravstvenih delavcev na multidisciplinarnih timih. Informacije s strani zdravstvenega kadra v primeru opažanja ali zaznavanja nasilja bi bile zelo koristne in bi prispevale k hitrejšemu odkritju nasilja in ukrepanju zoper storilce. Ne znam razložiti zakaj se zdravstveni delavci multidisciplinarnih timov ne udeležujejo. Tudi nihče od intervjuvancev mi tega ni znal povedati. Zdravstveni delavci bi lahko veliko pripomogli k hitrejšemu odkrivanju nasilja in je zato njihovo sodelovanje v procesu reševanja nasilja v družini zelo pomembno.

- zakonodaja bi morala v prihodnosti predvideti posebno psihosocialno vrsto pomoči tudi za storilce nasilnih dejanj. V procesu reševanja problema nasilja v družini je pomembno, da se storilce poskuša »prevzgojiti«, da se soočijo s svojimi napakami in posledicami nasilja ter izboljšajo kvaliteto življenja.

- za storilce nasilnih dejanj bi morala zakonodaja predvideti nastanitev v določenih kapacitetah, v času ko jim je izrečen ukrep prepovedi približevanja. Na ta način bi povečali varnost žrtev, saj se storilci ne bi vračali domov.

- za učinkovitejšo zaščito žrtev nasilja v družini je izredno pomembno, da se skrajšajo uradni postopki, ki jih izvajajo pristojni organi.

- pri multidisciplinarnem sodelovanju gre za nekakšen neformalni nadzor nad delom organov, ki rešujejo primer nasilja v družini. Pred zaključkom določenega primera ali na koncu bi moral biti obvezen sestanek vseh sodelujočih. Na ta način bi se evalviralo delo vseh organov, analiziral bi se potek dogodkov in ocenila bi se uspešnost. Strokovni delavci različnih področij dela bi v tim prinesli dodatne izkušnje in predloge za boljše nadaljnje delo.

7 POVZETEK

Naloga v teoretskem delu predstavlja pojem nasilja v družini, oblike nasilja, značilnosti kroga nasilja ter zakonsko podlago za obravnavo nasilja v družini, na podlagi katere pristojni organi izvajajo ukrepe v procesu reševanja tovrstnega nasilja.

Posebej sem opredelila nasilje kot prekršek in kot kaznivo dejanje. Nasilje v družini je s spremembo Kazenskega zakonika Republike Slovenije pridobilo status kaznivega dejanja. Ena izmed težav s katero se policisti soočajo pri svojem delu, je ravno odločanje o tem ali ima nasilno dejanje elemente prekrška ali kaznivega dejanja.

Nadalje sem v diplomski nalogi opisala vlogo policije, centrov za socialno delo in nevladnih organizacij v procesu reševanja problema družinskega nasilja. V tem delu sem omenila tudi vlogo državnega tožilstva.

Policisti imajo pri opravljanju nalog z zakonom določena pooblastila. Na področju nasilja v družini, se v praksi poslužujejo dveh temeljnih ukrepov. To sta ukrep prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi ter odvzem prostosti v primeru podanih pripornih razlogov. Navedena ukrepa sem podrobneje opisala.

Zakon o preprečevanju nasilja v družini določa vlogo in naloge vladnih in nevladnih organizacij pri obravnavanju nasilja v družini. V tem poglavju sem navedla dolžnost ravnanja, prijave in sodelovanja institucij na podlagi navedenega zakona.

V empiričnem delu sem s kvalitativno analizo opravljenih intervjujev s policistom, delavkama centra za socialno delo ter strokovnima delavkama dveh nevladnih organizacij (Beli Obroč Slovenije in Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja) želela ugotoviti ali je sodelovanje med tovrstnimi institucijami dobro in kvalitetno. Poskušala sem ugotoviti, kako tovrstni organi zaznavajo in opredeljujejo nasilje, ali imajo dovolj pristojnosti za uspešno rešitev primerov družinskega nasilja in zaščito žrtve, ali imajo dovolj strokovno usposobljenega kadra, ali žrtve zaupajo policistom ter kakšni problemi se pojavljajo pri sodelovanju med navedenimi institucijami.

Ugotovila sem, da se je kljub določenim težavam, sodelovanje med policijo, centri za socialno delo, nevladnimi organizacijami ter ostalimi organi, močno izboljšalo. Pozitivne spremembe je v prakso vnesla sprememba zakonodaje na področju nasilja v družini. K tesnejšemu sodelovanju institucij je prispevalo z zakonom določeno ustanavljanje multidisciplinarnih timov, katerih nosilec je center za socialno delo. Kot pomanjkljivost pri sodelovanju v omenjenih timih bi omenila pomanjkljivo udeležbo zdravstvenih delavcev. Dobro bi bilo, če bi bil pred zaključkom ali na koncu določenega primera obvezen sestanek vseh sodelujočih, da bi lahko evalvirali delo in uspešnost.

Kljub temu, da vsi policisti nimajo določenih osebnih sposobnosti in veščin za delo z žrtvami nasilja v družini, se je zaupanje v policiste z leti povečalo. Razlog temu je verjetno tudi sprememba zakonodaje, ki policistom omogoča takojšnjo odstranitev nasilneža s kraja nasilnega dejanja in zaščito žrtve. Je pa potrebnih še veliko usposabljanj za policiste na področju tovrstnega nasilja.

Kljub temu, da se je sodelovanje institucij izboljšalo, so postopki pred pristojnimi organi zelo dolgotrajni, kar žrtvam onemogoča urejanje nastalih življenjskih razmer. Postopki se dolgo sploh ne začnejo ali trajajo v nedogled.

Kot pomemben člen v procesu preprečevanja nasilja v družini, sem v diplomski nalogi omenila preventivne dejavnosti. Vladne in nevladne organizacije so z odmevnimi preventivnimi dejavnosti veliko pripomogle k osveščanju družbe glede družinskega nasilja. Cilj takšnih dejavnosti je, na eni strani spodbuditi žrtve da hitreje iščejo pomoč in soočati storilce z odgovornostjo za njihova dejanja, na drugi strani pa spodbujati ljudi, da se ne umikajo ko ta problem zaznajo v svoji okolici, pač pa svoje sume prijavijo in prevzamejo dejavno vlogo v boju proti nasilju.

8 LITERATURA IN VIRI

http://www.mnz.gov.si/si/teme_in_programi/ustavimo_nasilje_nad_zenskami/#c1761

[1](#)

<http://www2.gov.si/e-uprava/prijavadn.nsf>

[Uradni list RS, št. 3/2007 z dne 12. 1. 2007](#)

[Uradni list RS, št. 66/2009 z dne 21. 8. 2009](#)

[Uradni list RS, št. 55/2008 z dne 4. 6. 2008](#)

[Uradni list RS, št. 70/2006 z dne 6. 7. 2006](#)

[Uradni list RS, št. 33/1991 z dne 28. 12. 1991](#)

[Uradni list RS, št. 32/2007 z dne 10. 4. 2007](#)

[Uradni list RS, št. 16/2008 z dne 15. 2. 2008](#)

[Uradni list RS, št. 3/2007 z dne 12. 1. 2007](#)

[Uradni list RS, št. 69/2004 z dne 24. 6. 2004](#)

<http://www.varuh-rs.si/index.php?id=105>

[Uradni list RS, št. 101/2005 z dne 11. 11. 2005](#)

[Uradni list RS, št. 95/2004 z dne 27. 8. 2004](#)

[Uradni list RS, št. 25/2010 z dne 26. 3. 2010](#)

[Uradni list RS, št. 40/2006 z dne 14. 4. 2006](#)

[Uradni list RS, št. 31/2009 z dne 20. 4. 2009](#)

<http://www.fvv.uni-mb.si/dv2008/zbornik/clanki/Vucko-Gorenak.pdf>

<http://www.policija.si/index.php/statistika>

http://www.drustvo-sos.si/index.php?page_id=78

http://www.siol.net/slovenija/aktualno/2009/11/mednarodni_dan_boja_proti_nasilju_nad_zenskami.aspx

<http://www.policija.si/index.php/preventiva>

<http://www.policija.si/index.php/component/content/article/35-sporocila-za-javnost/8637-od-danes-je-mogoa-anonimna-e-prijava-nasilja-v-druini>

Aničič, K. (2007), Na poti iz nasilja: prakse dela proti nasilju nad ženskami. Ljubljana: Društvo SOS telefon.

Dnevi prekrškovnega prava, (2009), Ljubljana: GV Založba (zbornik).

Dvoršek, A., Selinšek, L. (2010), Nasilje v družini: kazensko pravni, kriminalistični in kriminološki problemi. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede: Pravna fakulteta.

Filipčič, K. (2002), Nasilje v družini. Ljubljana: Bonex.

Miklič, A. (2004). Nasilje v družini: razmejitve med prekrškom in kaznivim dejanjem. Ljubljana: Pravna fakulteta (diplomska naloga).

Poškodbe notranjosti: pogovori z ženskami, ki so preživele spolno nasilje (2000). Ljubljana: Krtina.

Poti iz nasilja – brošura

Revija Varnost 02 / 2009, Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije

Revija Varnost 05 / 2009, Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije

Rommelspacher, B., Hernan, J. L., Hooper, C. A., Kelly, L., Sinason, V., Walker, M. (1996), Spolno nasilje: Feministične raziskave za socialno delo. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.

Rus Makovec, M. (2003), Zloraba moči in duševne motnje ter poti iz stiske. Ljubljana: Cankarjeva Založba.

Slovenski dnevi varstvoslovja (2001). Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.

Van der Ent, D.W., Evers, Th. D., Komduur, K. (2001), Nasilje nad ženskami – odgovornost policije: za kvalitetnejše delo policije v primerih nasilja nad ženskami. Ljubljana: Ženska svetovalnica.

Zloković, J., Dečman Dobrnjič O. (2007), Zaprte oči ne vidijo zla: trpinčenje, zanemarjanje in spolna zloraba otrok – odgovornost družine, družbe in šole. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

9 PRILOGE

Intervjuji

INTERVJU S POLICISTOM

Kakšni so prvi ukrepi policistov ob sprejemu prijave nasilja v družini in takrat, ko pridejo na kraj, kjer se dogaja nasilje v družini?

Odvisno od tega kakšna je situacija tega nasilja oz. tega dogodka na kraju samem. Patrulja opravi razgovor z oškodovancem, prisotnimi pričami, ponavadi polnoletnimi ali mladoletnimi, od 16. – 18. leta. Policisti zberejo prve informacije in se z nadrejenim policistom posvetujejo o nadaljnjih ukrepih, če bi prišlo na primer do izreka prepovedi približevanja ali do odreditve pridržanja na kraju. Ponavadi patrulje poznajo določene družine, ki so bile že obravnavane v preteklosti in za te družine policisti izvedejo vse ukrepe, da zagotovijo varnost oškodovanca (ali prepoved približevanja ali pridržanje).

Najprej se zberejo obvestila. Če se ugotovi, da nasilje še ni tako »močno« in je bilo npr. na verbalni bazi, da ni prišlo do fizičnega dotika, se ga obravnava kot prekršek javnega reda in miru, se izda plačilni nalog zaradi kršitve Zakona o varstvu javnega reda in miru (6/4) in se tukaj postopek zaključi. Ponavadi se izda obema, če gre za izjave enega proti drugemu (zvrata krivdo drug na drugega).

Po novem pravilniku, smo dolži o takih kršitvah v družini (če gre za prekršek), o tem obveščati pristojni center za socialno delo. Za to obstaja tudi poseben obrazec. V dolgoletni praksi, se v takih primerih vedno obvesti pristojni center za socialno delo, da so bolj pozorni na to družino, v kolikor bi se pokazalo, da je ogrožen otrok ali oškodovanec.

Druga vrsta intervencij je prepoved približevanja določenemu kraju ali osebi, se pravi, da so takšni dogodki, kot sem opisal prekršek, znani policiji že od prej, da v tej kršitvi pride npr. do odnivanja, fizičnega nasilja, vpitja, žalitev, ko se pojavijo vsaj tri kršitve, se odločamo za izrek prepovedi približevanja. Ampak za to je treba imeti občutek, kdaj je kaj pravilno. To ga dobiš pa z leti. Težko je razmejiti kaj je prekršek in kaj je kaznivo dejanje, ker imata čisto isto pravno dikcijo. Imeti moraš občutek in sodno prakso. Tako da imajo policisti težko nalogo pri odločanju kaj je pravilno in kaj ne, kako poseči v družino, da ne bi to imelo negativne posledice.

Fizični dotik mora biti tak, da ga formuliramo kot grdo ravnanje (odnivanje, brce) ampak brez npr. telesnih poškodb, da ni lahka ali huda telesna poškodba.

V takih primerih (lahka ali huda telesna poškodba), izrekamo na kraju prepoved približevanja. Prepoved izrečemo na kraju osumljencu, zadevo začnemo obravnavati kot kaznivo dejanje, ker so se prekrški eskalirali (tukaj je nekako ta meja med prekrškom in kaznivim dejanjem) in lahko govorimo o težji obliki prekrška oz. govorimo že o kaznivem dejanju. Osebi izrečemo prepoved približevanja, oseba se mora sama odstraniti s kraja, odvzamemo mu ključe od stanovanja, mu izdamo potrdilo o odvzemu ključev, obveščamo CSD, da v primeru, da osumljenec nima kam iti, da mu priskrbijo neko stanovanje oz. prostor za bivanje, podamo kazensko

ovadbo za nasilje v družini (ZKP 191/1) na tožilstvo. Ko se izreče ustna prepoved, je treba v 6. urah izdati še pisno. Prepoved nato damo v sodno preiskavo preiskovalnemu sodniku, ki odloči ali je prepoved upravičena ali neupravičena, lahko jo zavrne ali potrdi. Če jo potrdi, kar jo v večini primerov, jo za 10 dni podaljša s sklepom. Po zakonu smo dolžni prepoved posredovati v presojo v roku 48. ur. Nujno je, da kazensko ovadbo čim prej napišemo in jo pošljemo na okrožno državno tožilstvo. Tukaj se v bistvo naše delo zaključuje. Izvajamo še kontrolo nad upoštevanjem izreka prepovedi. Oškodovanec na tožilstvu poda zahtevo, da se prepoved podaljša, ker se še vedno počuti ogroženega. Zaradi tega je nujno, da kazensko ovadbo čim prej napišemo.

Če se prepoved prekine, se ponavadi žrtev in osumljenec spet pobotata, nadaljujeta skupno življenje, pride do stopnjevanja nasilja (npr. so že lahke telesne poškodbe, veliko je hudih), gremo že kar v pridržanje (157/ člen ZKP), iz pripornih razlogov – če obstaja sum, da bo oseba dejanje ponovila. Policisti ponavadi take družine poznajo že iz preteklosti, točno vedo kaj bodo naredili, ko pridejo na kraj in je to lažje za njih. Če so udeleženi otroci, posebej mlajši, sodelujemo s centrom za socialno delo. Pri razgovoru dobimo nekako najbolj relevantno sliko od otrok.

Osebo pridržimo za 48. ur in v teh 48. urah, moramo zbrati čim več dokumentacije. Nепrestano smo v povezavi s tožilcem in ga obveščamo o zbranih obvestilih. CSD poda svoje poročilo, če je oseba kje zaposlena – to pa predvsem zaradi tega, ker je to največji argument osumljencev, da se jim ne izreče prepoved ampak da se jim izreče sodna prepoved približevanja. Veliko osumljencev pri preiskovalnem sodniku pove da dela, v resnici pa ne delajo. Pri ZZS – ju je relevantno to, da oseba lahko ni prijavljena in da dela na črno. To je zelo pomemben dokument, pa dokument CSD-ja je zelo pomemben in izjave prič. Preiskovalni sodnik pretehta kazensko ovadbo.

Proces od intervencije pa do tega, da se poskuša zaščititi žrtev nasilja in da se nasilneža odstrani, je verjetno zelo dolg.

Ja, zelo dolg je postopek zaščite žrtve.

Ali se vam zdi, da je izrek ukrepa prepovedi približevanja določenemu kraju ali osebi in odreditev pripora, dovolj dobra zaščita žrtve?

Dovolj dobra trenutna zaščita za žrtve je edino pripor.

Ali kršitelji spoštujejo ukrep prepoved približevanja?

V večini primerov spoštujejo, ker se zavedajo, da če ukrepa ne bodo spoštovali, bo ta kaznen spremljen v pripor.

Ali se je v praksi odreditev pripora pokazala kot dobra?

V praksi je najboljši pripor. Zaradi tega, ker takoj zagotoviš žrtvi neko zaščito. Tisti trenutek odstraniš nasilneža iz družinske sredine.

Postopek sam stoji na žrtvi, na pričah. Dokazi so izjave. To je za žrtve na sodišču problem. Problem je ponovno se soočati z nasilnežem in ponovno obujati dogodke.

Ali se v praksi dogaja, da se žrtve ob prihodu policije na kraj nasilja, postavijo na stran nasilneža in ga celo zagovarjajo?

Ne poznam primera, da bi se žena prav potegnila za moža, če je ona poklicala policijo. Največkrat so tiho in policistom na skrivaj rečejo, naj ne povedo možu, da so one klicale. Kličejo pa zaradi trenutne krize, kjer je šlo že vse čez rob, da vsaj zagotovimo trenutni mir.

Med opravljanjem razgovorov se zgodi, da velikokrat žrtve povedo nekaj v jezi.

Včasih žrtve nočejo nič povedat, ko policija pride na kraj in pri tem tudi ostane. Potem nimamo več informacij, razen vodja policijskega okoliša kdaj obišče takšno družino, da vidi če je vse v redu.

Velikokrat se zgodi, da žrtve po telefonu, v jezi veliko povedo o tem, kaj se jim je zgodilo. Ko pa so vabljeni na razgovor v uradne prostore policije, se na vabilo na odzovejo. Možen razlog temu je tudi strah.

Koliko časa traja celoten proces, do obsodbe? Verjetno tudi nekaj let.

Tudi nekaj let, da. Lahko mine tudi več let, ne da bi se postopek sploh začel. Odvisno je tudi od tega, kako odmeven je posamezni primer. Za eno klasično nasilje v družini (če nekdo na nekoga vpije že vrsto let, ga oklofuta), to lahko traja zelo dolgo ali pa se sploh ne zgodi nič.

Družina je živ organizem. Z nekimi kaznimi bomo zelo težko kaj dosegli. Zdi se mi, da so drugi prijemi veliko bolj učinkoviti. V primerih težkega nasilja v družini, je mogoče bolje, da se družino »razbije«, poskrbi za otroke in da se v nadaljevanju dela samo z žrtvijo in nasilnežem. Vsako obnašanje nasilneža ima v ozadju neko zgodbo, mogoče že iz otroštva. Najbolj prizadeti so otroci, ki so udeleženi v krogu nasilja. Življenje v takem okolju pušča na otrocih posledice, tako v čustvenem kot v socialnem razvoju.

S katerimi organizacijami sodeluje policija pri obravnavi nasilja v družini?

V prvi vrsti s centrom za socialno delo, s katerim zelo dobro sodelujemo. Izmenjujemo izkušnje, upoštevamo nasvete, kar se mi zdi zelo v redu.

Ali s CSD-jem dobro sodelujete?

Gre za dobro sodelovanje in dober pristop k reševanju problema. Pomembno je da kvalitetno rešimo problem.

Ali se je v primerjavi s preteklimi leti to sodelovanje izboljšalo?

Že skoraj 10. let se ukvarjam z družinskim nasiljem in se mi zdi, da se je raven sodelovanja zelo izboljšala. Izboljšali so se pristopi, veliko hitreje se odreagira, policija je dosegljiva 24 ur na dan, kar pomeni, da se lahko dogovarjamo kadarkoli je potrebno in zaradi tega tudi dobro funkcioniramo. Problem nasilja v družini je ravno tako prisoten 24 ur na dan.

Kaj pa šole in ostale organizacije?

Dobro sodelujemo tudi z državnim tožilstvom. O konkretnem primeru obveščamo pristojnega državnega tožilca, se pogovorimo o primeru, dogovorimo se o dokumentaciji, ki je potrebna v okviru zakonodaje.

Iz osnovnih šol in vrtcev dobivamo poročila o otroku – o vedenju otroka, učnem uspehu, osebni urejenosti in higieni otroka, ker so to lahko pokazatelji, da je otrok podvržen zanemarjanju oz. zlorabi.

ZZZS – imamo dostop do baz za zaposlitve.

Pomembno je, da dobro sodelujemo tudi z občani – pričami.

Ali žrtve zaupajo policistom?

Z žrtvami, s katerimi se srečujem že vrsto let, smo zgradili kar veliko zaupanje. Se je pa že zgodilo, da je žrtev povedala, da je policisti niso lepo sprejeli, da je niso poslušali, da se je policist postavil na stran nasilneža. Pogosto slišimo takšne izjave ampak je to problem tudi v kadrovski organizaciji policije. Policist kriminalist npr., se v pol leta ne more naučiti delati na področju družinskega nasilja. Tega se na da prebrati. Pomembno je, da si tak človek, da ti ni vseeno.

Ali se odvijajo usposabljanja za policiste, ki delajo z žrtvami družinskega nasilja?

Usposabljanja potekajo, vendar sem mnenja, da mora imeti policist sam določene sposobnosti (npr. občutek humanosti, empatičnosti), da lahko takšno delo dobro opravlja. Mora razumeti žrtev in mora jo znati poslušati. Ne sme dajati občutka nezanimanja. Pomembno vlogo pri tem imajo nadrejeni v policiji, ker bi morali na taka delovna mesta vključevati policiste in policistke, ki imajo sposobnosti za delo z žrtvami.

V preteklosti je bilo družinsko nasilje še neraziskano področje in običajno so se primeri zaključili s predlogom sodniku za prekrške. Veliko vlogo, je v smislu stopnjevanja ukrepov odigrala sodna praksa. Spremenila se je tudi zakonodaja.

Zelo pomemben vir podatkov so priče – sorodniki, prijatelji, sosedje.

Ali sodelujete tudi z nevladnimi organizacijami?

Veliko sodelujemo z Društvom za nenasilno komunikacijo. Člani tega društva se pogosto udeležujejo multidisciplinarnih timov, ki jih izvajajo centri za socialno delo. Tudi z organizacijo Beli Obroč Slovenije sodelujemo.

Z nevladnimi organizacijami običajno CSD naredi načrt, v katerem so udeleženi prostovoljni delavci, ki pomagajo udeleženi v procesu nasilja v družini.

Na multidisciplinarnih timih se krojijo načrti, izmenjujejo informacije, analizirajo primeri in postavijo se izhodišča – kako naprej. Tovrstni timi so izredno dobri. Ker je

družina kompleksen sistem, je zaradi tega potreben pristop večih akterjev v procesu reševanja nasilja.

Zdravniki, ki so pomemben člen v tem procesu, se običajno ne udeležujejo multidisciplinarnih timov.

Kaj bi se po vašem mnenju še dalo izboljšati na področju nasilja v družini, predvsem za boljšo zaščito žrtve?

Težko rečem kaj bi se dalo izboljšati. Na podlagi trenutne zakonodaje, je to največ kar lahko naredimo. Veliko je različnih postopkov in zgodb in je težko določiti neko »univerzalno enačbo«, ki bi bila najboljša. Mogoče bi morala država ob izreku prepovedi približevanja, tudi osumljencu zagotoviti nekakšno nastanitev, da bi ga policist lahko s tem seznanili in na ta način žrtvi zagotovili, da se nasilnež ne bi vračal domov.

Ali menite, da preventivne dejavnosti in osveščanje ljudi o pojavu nasilja v družini, pripomorejo k temu, da se žrtve bolj pogosto odločajo za prijave?

Mislím da ja. Propaganda se je z leti stopnjevala in povečale so se tudi prijave nasilja. Dobro se mi zdi, da lahko npr. žensko, ki je bila žrtev nasilja, v zelo kratkem času napotim v varno hišo. V določenem primeru se lahko zgodi, da niso podani priporni razlogi, da bi osumljencu lahko odredili pripor, žena se ga pa še vedno boji. V takih primerih je pomembno sodelovanje s CSD in ostalimi organizacijami. Vedeti je treba koga poklicati – ustvariti si je potrebno mrežo pomoči, mrežo ljudi, ki pomagajo tebi in ti njim.

Na splošno lahko rečem, da se je v primerjavi s preteklimi leti, močno izboljšalo sodelovanje med institucijami, ki so udeležene v procesu reševanja nasilja v družini.

INTERVJU Z DELAVKAMA CENTRA ZA SOCIALNO DELO ŠKOFJA LOKA

Vaš prvi stik z nekom, ki je bil udeležen v procesu nasilja v družini. Ali žrtve prijavijo nasilje najprej na CSD ali vas o prijavi obvesti policija?

Možno je oboje. Veliko postopkov je takih, ki se začnejo z intervencijo policije, nakar policija obvešča CSD o zaznanem nasilju v družini. Na podlagi tega žrtev povabimo na razgovor. Nekatere žrtve iščejo pomoč najprej na CSD. Včasih pa na nasilje opozori okolica (prijatelji, sosedje,...). Na podlagi tega poskušamo navezati stik z žrtvijo in ji ponudimo pomoč in podporo pri reševanju problema.

Če se žrtev po pomoč obrne na katero izmed nevladnih organizacij, ta organizacija o tem obvesti pristojni CSD.

Prvi ukrepi CSD ob prijavi nasilja.

Stopimo v stik z osebo in se pogovorimo o tem kaj se dogaja, od osebe poskušamo dobiti čim več informacij, skupaj z žrtvijo ocenimo ogroženost (ali je ogrožena samo v tem trenutku ali lahko traja dalj časa), razložimo ji oblike pomoči s strani CSD, predstavimo ji vlogo CSD in ostalih institucij, ki nudijo pomoč žrtvam.

Pomembno je, da pomoč načrtujemo skupaj z žrtvijo nasilja.

V zadnjih nekaj letih se je na področju nasilja v družini močno spremenila tudi zakonodaja. Policisti imajo možnost izreka ukrepa prepovedi približevanja določenemu kraju ali osebi ter možnost odreditve pripora. Ali se vam zdi, da se je zakonodaja v primerjavi s preteklimi leti izboljšala?

Napredek je. Začel se je z ukrepom prepovedi približevanja, ki je zelo pomemben ukrep. Ta ukrep je bil tudi osnova za tesnejše sodelovanje med CSD in policijo. Izrek ukrepa zahteva takojšnje obveščanje CSD, ki se v proces reševanja nasilja takoj vključi. Sodelovanje s policijo in ostalimi institucijami posebej določa tudi Zakon o preprečevanju nasilja v družini.

Ali se vam zdi, da je zakonodaja dovolj dobra za zaščito žrtve ali je to zgolj trenutna zaščita?

Praviloma samo en ukrep oz. ena vrsta pomoči, ni dovolj. Če se pomoč celostno načrtuje in se predvidi več ukrepov, takrat lahko rečemo, da je zakonodaja v redu.

Ali je proces reševanja nasilja dolg?

Da. Problem je že dolga prisotnost samega nasilja v družini. Včasih niso vidni takojšnji učinki ker postopki pri obravnavi lahko trajajo zelo dolgo.

Na kakšen način se delavci CSD usposablajo za delo z žrtvami nasilja v družini?

Usposabljanj je bilo v zadnjih nekaj letih zelo veliko. Na večini CSD so običajno osebe ki se ukvarjajo specifično z nasiljem v družini in se potem še dodatno izobražujejo na tem področju (preko seminarjev, supervizija).

Vse delavke na CSD pa morajo imeti osnovna znanja s strani nasilja v družini. Tako lahko nasilje prepoznajo, pravilno odreagirajo.

Ali žrtve zaupajo policistom?

Mislím, da čedalje bolj. V preteklosti žrtve niso verjele, da lahko policija pomaga in nekaj spremeni in so se zaradi tega tudi bale poklicati policijo. Zdaj pa opažamo, da ni več tako.

Danes se mogoče dogaja to, da žrtve ne prijavijo nasilja zaradi tega, ker se bojijo, da bodo policisti na kraju nasilnežu izdali plačilni nalog in ne bodo izrekli ukrepa prepovedi približevanja, kar žrtve pričakujejo.

Ali je to mogoče zaradi tega, ker imajo policisti možnost izreči ukrep prepovedi približevanja?

Tudi zaradi tega, ker potem žrtvi lahko pomagajo.

Ali se vam zdi, da so policisti dovolj usposobljeni za delo z žrtvami družinskega nasilja?

Mislim, da se je tudi na tem področju veliko spremenilo in da se policisti več usposablajo za delo z žrtvami. Izboljšal se je pristop do nasilja.

So pa še vedno opazne razlike. Od človeka do človeka je odvisno. Nekateri imajo bolj posluh in so bolj angažirani za tako problematiko, drugi pa manj.

Ko dobimo na CSD prijavo, da je v neki družini nasilje, povabimo žrtev na razgovor in kmalu skličemo tim, na katerega je povabljen tudi policija. Na ta način je sodelovanje bolj tesno. Preko takšnih timov, vsi nekako bedimo nad določeno družino.

Multidisciplinarni timi. Ali so učinkoviti?

Predstavniki policije so na tovrstnih timih vedno prisotni. Predstavniki zdravstva se takšnih timov zelo redko udeležujejo – komunikacija poteka predvsem po telefonu. Na tim so povabljeni tudi predstavniki nevladnih organizacij. Predstavnike nevladnih organizacij, se na tim povabi tudi na zahtevo žrtve.

Kakšno je sodelovanje med institucijami v procesu reševanja nasilja v družini, v primerjavi s preteklimi leti?

Sodelovanje se je močno izboljšalo.

Ali so žrtve pripravljene sodelovati?

Obravnavanje nasilja v družini je specifična. Prisotna so močna čustva, strah,... in vse to vpliva na vedenje žrtev. Pri obravnavi je potrebno to upoštevati. Prepoznati je potrebno dinamike nasilja in pri tem pomagati žrtvi – jo usmerjati.

Ali institucije pri obravnavi določenega primera nasilja, žrtvi lahko zagotovijo dolgotrajno zaščito? Ali se nasilje v določeni družini ponavlja?

Velikokrat se zgodi, da se ženske odločijo za korak razveze in taka zveza razpade. V takem primeru običajno nasilja ni več. Se pa dogaja tudi, da se nasilje kljub razvezi partnerjev nadaljuje. Z razvezo se zmanjša verjetnost ponovnega nasilja.

Mislim, da bi bilo potrebno delovati na področju nujenja psihosocialne pomoči povzročiteljem nasilja. Na ta način bi poskušali spremeniti njihovo vedenje, kar bi imelo za posledico zmanjšanje nasilja v družinah.

Preventiva. Ali menite, da preventivne dejavnosti in osveščanje ljudi o pojavu nasilja v družini, pripomorejo k temu, da se žrtve bolj pogosto odločajo za prijave?

Veliko smo delali na področju preventive. Posluževali smo se medijev. V obdobju izvajanja preventivnih aktivnosti, je opazen porast prijav nasilja.

Kaj bi se po vašem mnenju še dalo izboljšati na področju nasilja v družini, predvsem za boljšo zaščito žrtve?

Bolje bi bilo, če bi imeli na razpolago več programov psihosocialne pomoči, v katere bil lahko usmerili žrtve. Dobro bi bilo, če bi bile tovrstne oblike na razpolago v domačem kraju, čim bližje žrtvam nasilja. Obravnava nasilja bi morala biti kontinuirana. Izvajati bi morali tudi programe psihosocialne pomoči za povzročitelje nasilja.

Postopki, ki jih izvajajo institucije v procesu pomoči in reševanja problema, bi morali biti hitrejši – od prijave pa do zaključka postopka, preteče včasih tudi več let.

Večja bi morala biti usklajenost med postopki in večji pretok informacij.

Ali sodelujete tudi z ostalimi organizacijami, kot so vrtci, šole, zdravstveni zavodi?

Kadar so žrtve nasilja otroci, je to sodelovanje zelo pomembno in s temi organizacijami dobro sodelujemo. Te institucije vedno odreagirajo in nudijo pomoč v procesu reševanja nasilja.

Zdravstveni delavci so zelo obremenjeni in jih vključujemo v proces pomoči takrat, kadar je to nujno.

Katera institucija ima v okviru zakonskih pooblastil največ »moči«, da pripomore k uspešni rešitvi problema?

Osrednjo vlogo ima CSD, ker smo nosilec primera in zato povezujemo vse ostale službe. Naša vloga je za koordinacijo dela zelo pomembna. Za uspešne rešitve je ključno sodelovanje. Naloga centra je, da bedi nad izvajanjem postopkov.

V primeru, da se nasilnež vrne domov, ali lahko žrtev namestite v varno hišo ali na drugo varno lokacijo?

Ženski se ponudi možnost umika. Nekatere ženske se odločijo in se umaknejo od nasilneža, nekatere pa ne. Namestitev na CSD urejamo sami, skupaj z žrtvijo.

Nevladne organizacije ravno tako lahko žrtev namestijo v npr. varno hišo. Pri tem pa ji lahko nudijo tudi psihosocialno pomoč.

Ko se ukrep prepovedi približevanja nasilnežu izteče, se žrtev še vedno spremlja. Če se nasilje nadaljuje, se družino začne spremljati z vidika ogroženosti otroka.

Zakon o preprečevanju nasilja v družini zelo natančno določa potek sodelovanja, kar smo mi v prakso zelo dobro uvedli. Zakon je bil napisan na podlagi dolgoletne prakse in je sodelovanje med institucijami še izboljšal.

Na CSD, 24 h na dan deluje tudi regijska interventna služba za nujne primere. Ko npr. policija sprejme prijavo nasilja v družini, v postopek vključi interventno službo – vedno takrat, ko so v nasilju udeleženi otroci in takrat, ko policija izreče ukrep prepovedi približevanja.

Policija o nasilju obvesti dežurno socialno delavko, ki potem poskuša kontaktirati z žrtvijo nasilja. Žrtvi ponudi možnost umika, se z njo pogovori, ji svetuje glede vrste pomoči.

Najbolj »trdovratno« je nasilje otrok nad starši, npr. sina do matere. Takih primerov je vedno več. V takih primerih težko napredujemo, ravno zaradi močnih čustvenih vezi med starši in otroci (mami pove, potem pa zanika). Matere ščitijo otroke. Veliko je tovrstnega psihičnega, fizičnega in ekonomskega nasilja. Matere se težko odločajo za prijave.

NEVLADNA ORGANIZACIJA – BELI OBROČ SLOVENIJE

Kako delujete, ko dobite informacijo o nasilju nad nekom? Ali to informacijo dobite s strani ostalih organizacij (npr. policije, centrov za soc. delo) ali se žrtve običajno obrnejo k Vam (Beli obroč Slovenije) po pomoč še preden prijavijo nasilje policiji ali CSD - ju?

Beli obroč Slovenije prejme letno okoli 3.000 pisem, mnogi ljudje sprašujejo za nasvete, zlasti pravne; o tem kako potekajo postopki, bodisi pred prijavo nasilja ali potem, ko so ga že prijavili, bodisi na centru za socialno delo ali na policiji. V odgovoru jim posredujem natančne podatke o postopkih, o njihovem poteku in možnosti za različne vrste pomoči. Nekateri prosijo za pogovor na Belem obroču Slovenije, ki je vedno po predhodni najavi, običajno na dan, ko zberemo več strank in jih tudi časovno razporedimo v popoldanskem času. Prejemamo tudi anonimne prijave za nasilje in vse posredujemo centrom za socialno delo, ki zadeve preverijo, saj mnoge primere že poznajo, jih začno strokovno obravnavati oziroma z njimi seznanijo policijo. Ko dobimo njihov odgovor, v primeru, da je znana vsaj elektronska pošta, tega posredujemo prijaviteljem, sicer pa odgovora ne moremo podati. Ukrepamo hitro in prav tako hitro prejmemo odgovor pristojnega centra za socialno delo.

V zadnjem času nas o nasilju obveščajo žrtve same, njihovi sorodniki, znanci, prijatelji ali pa ljudje v anonimnih prijavah. Običajno so postopki že v teku.

Na kakšen način poskušate pomagati žrtvi?

Za žrtve imamo veliko vrst pomoči; pravno, psihoterapevtsko, pa tudi finančno, možni so pogovori na Belem obroču Slovenije ali pisni odgovor, telefonskim se raje izogibamo, vendar se v nujnih primerih zadeve rešijo tudi tako. Seveda je bolje, če imamo zgodbo napisano, da damo pisni odgovor in tako imamo tudi dokaze o tem, kaj smo zapisali, saj sicer včasih doživimo, da ljudje, ki nas kličejo, naš odgovor razumejo povsem drugače kot je bil podan. Letno pomagamo več sto žrtvam, med prosilce razdelimo finančno pomoč, več sto jih je že obiskalo psihoterapevko, več tisočim pa so bili nudeni različni nasveti.

Na kakšen način se strokovni delavci v Vaši organizaciji usposablajo za delo z žrtvami nasilja?

Naši sodelavci se posebej ne usposablajo za delo z žrtvami nasilja, saj z njimi delajo taki, ki so za to delo že usposobljeni. Imamo pravnico, sodelujemo s številnimi odvetniki, za psihoterapevtsko delo z žrtvami nasilja pa ima naša psihoterapevtka celo evropsko diplomu. Prostovoljci konkretno z žrtvami ne delajo, pomagajo pa pri različnih projektih.

Ali v primeru nasilja v družini dobro sodelujete s policijo in ostalimi organizacijami, ki so udeležene v procesu reševanja nasilja?

Tako s policijo kot tudi ostalimi vladnimi in nevladnimi institucijami dobro sodelujemo. Veliko prošelj za finančno pomoč prejmemo tudi od ljudi, ki so v Varnih hišah, sodelujemo z drugimi nevladnimi organizacijami. Te podajo še pisno obrazložitev primera, kar podkrepi verodostojnost prošnje.

Kje po Vašem mnenju nastajajo problemi za uspešno realizacijo obravnavanih primerov nasilja v družini?

Problem je v povezavi institucij in hitrosti reševanja nasilja v družini. Največ ljudi se pritožuje zato, ker zadeve potekajo prepočasi, ker se druga stran pogosto pritožuje in zadevi ni videti konca, saj se izvrševalci nasilja želijo ogniti številnim postopkom, še zlasti sodnim, ker želijo iz »zgodbe nasilja« oditi nepoškodovani, brez ukrepa in se prikazati kot žrtve procesa.

Nujno je torej sodelovanje vseh, aktivna pomoč in hitro reševanje problemov.

Ali se pojavljajo težave pri sodelovanju z ostalimi organizacijami? Kakšne?

Če se pojavljajo težave jih poskušamo sporazumno rešiti. Te so lahko predvsem v tem, da marsikdo od udeležencev številnih procesov, piše različnim institucijam, se pritožuje nad delom, seveda pa je vprašanje kaj je prava resnica.

Običajno so policisti tisti, ki prvi odreagirajo na prijavo nasilja (če je le-ta podana policiji) - intervencija. Ali menite, da so policisti dovolj usposobljeni za delo z žrtvami nasilja?

Policisti so čedalje bolj usposobljeni za delo s storilci in žrtvami nasilja v družini. Bili so prvi, ki so se dodatno izobraževali in tudi sedaj imajo stalno izpopolnjevanje. Edini problem je ta, da včasih odreagirajo tako kot ne bi smeli (komentirajo dogodke, ...) kar prizadene žrtve, včasih si ustvarijo svojo sliko in celo »sodijo« namesto, da bi zadevo predali naprej, brez svojih pripomb in lastnih ugotovitev.

Ali po Vašem mnenju žrtve zaupajo policistom?

Žrtve čedalje bolj zaupajo policistom, seveda je vse odvisno od njihovega pristopa k reševanju zadeve. Pomemben je prvi stik, ki mora biti pristen, korekten, potem si policist gradi zaupanje. Pred tem ne smejo imeti slabih izkušenj, saj sicer gredo v bodoče kam drugam in ne najprej na policijo.

Na področju družinskega nasilja, se je zakonodaja v zadnjih nekaj letih dokaj spremenila. Ali se Vam zdi trenutna zakonodaja boljša kot v preteklih letih? Ali je dovolj dobra za zaščito žrtve?

Trenutno zakonodaja sledim vsem trendom reševanja nasilja, je veliko boljša kot v preteklih letih. Dovolj dobro ščiti žrtve, seveda pa je lahko eno teorija in drugo praksa. Prav praksa včasih odpove, čeprav je v teoriji vse dobro predvideno.

Kaj bi sami predlagali za bolj učinkovite metode reševanja nasilja v družini?

Najprej je potrebno vsem, tako žrtvam kot storilcem nasilja v družini, dati vedeti, da poteka učinkovit boj proti nasilju, da nikjer ni prostora za krivo ovadbo, da bo reševanje izjemno hitro, da pa je treba k reševanju tudi prispevati, tudi žrtev ne more le čakati na rešitve. Pogosto žrtve tudi zaradi dolgotrajnosti postopkov obupajo. Rabile bi pravno pomoč in to vedno, ne le za določena opravila. Seveda tu ni prostora za nobeno izigravanje institucij. Zadeva, ki jo prijavijo, mora biti resna in resnična.

Menim, da so nevladne organizacije postale osnovna pomoč in podpora žrtvam nasilja. Ali se v primerjavi s preteklimi leti, žrtve bolj pogosto zatekajo po pomoč k Vaši organizaciji?

Vsako leto dobimo več prošenj za pomoč, kar sicer lahko kaže na večjo osveščenost ljudi, najbrž jih več dobijo tudi druge nevladne organizacije. Res pa je, da se vest o dobrem delu širi in upam, da je Beli obroč Slovenije že dosegel stopnjo prepoznavnosti zaradi dobrega dela. Upam, da bo primerov kdaj manj, saj komaj zmoremo obvladovati ves porast.

NEVLADNA ORGANIZACIJA – DRUŠTVO SOS TELEFON ZA ŽENSKO IN OTROKE – ŽRTVE NASILJA

Kako delujete, ko dobite informacijo o nasilju nad nekom? Ali to informacijo dobite s strani ostalih organizacij (npr. policije, centrov za soc. delo) ali se žrtve običajno obrnejo k Vam po pomoč še preden prijavijo nasilje policiji ali CSD - ju?

Če je žrtev nasilja otrok in nam preko SOS telefona da svoje podatke oz. dobimo njegove podatke, nasilje vedno prijavimo na CSD in policijo, včasih vzporedno še na tožilstvo. Sledi telefonski kontakt s temi/pristojnimi institucijami in sodelovanje na multidisciplinarnem timu, če ga CSD v skladu z Zakonom o preprečevanju nasilja v družini ali z drugimi pravili skliče. Še vedno se nam pogosto dogaja, da moramo sami spodbuditi CSD, da skliče tim. Nasilje prijavimo tudi v primerih, ko nas za pomoč prosi žrtev ali ko nas nekdo prosi, da v njegovem imenu podamo anonimno prijavo.

Ljudje se pogosto obrnejo na nas preden se obrnejo na institucije, sploh če jih je same strah prijaviti nasilje.

V programih zatočišč pa seveda postopki potekajo malenkost drugače, saj se v okviru vsakokratnih individualnih potreb uporabnica in njena svetovalka odločata, kako bosta ravnali. Razen seveda v izjemnih primerih, ko bi morebiti bil otrok ogrožen tudi s strani mame in je treba ukrepati drugače – neodvisno od »želja, pričakovanj« uporabnice. Ampak takšni primeri so izjemno redki.

Na kakšen način poskušate pomagati žrtvi?

Osnovni namen telefonskega svetovanja na SOS telefonu je preko svetovalnega pogovora nuditi pomoč ženskam, otrokom, mladostnicam in mladostnikom, ki so doživljali nasilje v preteklosti in tistim, ki ga doživljajo trenutno, ter vsem, ki želijo pomagati drugim osebam, ki doživljajo nasilje. Preko SOS telefona se uporabnice in uporabniki vključijo v druge programe Društva SOS telefon in dobijo informacije o drugih možnih oblikah pomoči, ki jih nudijo druge organizacije.

Na SOS telefonu ponudimo klicalkam tudi možnost vključitve v program Skupina za samopomoč za ženske, ki doživljajo nasilje, ki se izvaja v Ljubljani. Preko SOS telefona lahko pridejo klicalka, ki potrebujejo umik iz nasilja v družini, v Zatočišče za ženske in otroke – žrtve nasilja, vanj sprejemamo ženske in otroke iz vse Slovenije. Trenutno v okviru Zatočišča Društva SOS telefon delujejo štiri enote: dve v Ljubljani in dve v Domžalah.

Zatočišče za ženske in otroke – žrtve nasilja je Društvo SOS telefon odprlo leta 1997 kot prvo nevladno zatočišče za ženske – žrtve nasilja in njihove otroke v Sloveniji. Uporabnicam in njihovim otrokom program Zatočišče ponuja celodnevni, 24-urni program, ki vključuje:

- bivanje,
- psihosocialno pomoč,
- individualno svetovanje,
- skupino za samopomoč za uporabnice,
- zagovorništvo,
- pomoč pri urejanju eksistenčnih vprašanj,
- izobraževalne, ustvarjalne in sprostivne delavnice za uporabnice in njihove otroke,
- učno pomoč za otroke,
- organizacijo prostega časa.

Uporabnice in njihovi otroci lahko v Zatočišču bivajo najdlje eno leto.

Na kakšen način se strokovni delavci v Vaši organizaciji usposablajo za delo z žrtvami nasilja?

Za vse zaposlene in prostovoljke v našem Društvu velja, da se morajo udeležiti osnovnega usposabljanja, ki ga izvede naše Društvo. Teoretični del osnovnega usposabljanja traja od 40 do 50 ur; trajanje praktičnega dela usposabljanja pa je najmanj 40 ur. Kasneje se udeležujejo dodatnih usposabljanj, ki jih izvajajo zunanje sodelavke in sodelavci. Prav tako intenzivno sodelujemo z organizacijami iz tujine, s katerimi izmenjujemo znanja v obliki predavanj, delavnic, izvedbe projektov ipd. Za strokovne delavke v Društvu pa velja, da morajo poleg tega izpolnjevati še izobrazbene zahteve v skladu z Zakonom o socialnem varstvu.

Ali v primeru nasilja v družini dobro sodelujete s policijo in ostalimi organizacijami, ki so udeležene v procesu reševanja nasilja?

Odvisno je od primera do primera, od institucije do institucije od ljudi, ki so zaposleni v posamezni instituciji. Načeloma se kakovost sodelovanja v zadnjih letih zvišuje, še vedno pa naletimo tudi na veliko težav, neznanja in nerazumevanja nasilja v družini ter naše vloge.

Kje po Vašem mnenju nastajajo problemi za uspešno realizacijo obravnavanih primerov nasilja v družini?

Primarno lahko trdimo, da bi kakovostno in dosledno izvajanje Zakona o preprečevanju nasilja v družini pomembno prispevalo k zmanjšanju težav pri uspešnem reševanju primerov nasilja v družini. ZPND namreč nudi primeren temelj in okvir za delovanje večine pomembnih institucij in organizacij na tem področju.

Običajno so policisti tisti, ki prvi odreagirajo na prijavo nasilja (če je le-ta podana policiji) - intervencija. Ali menite, da so policisti dovolj usposobljeni za delo z žrtvami nasilja?

Policija je ena od institucij, ki je v zadnjih letih naredila verjetno največ napredka na tem področju. Vendarle pa policistke in policisti še vedno zagotovo niso dovolj usposobljeni. Velja namreč, da je usposabljanja na tem področju potrebno izvajati kontinuirano, kar pa se ne dela. V zadnjem času tudi ugotavljamo, da je policija v primerih intervencij ponovno prepogosto začela izvajati prakso »pisanja položnic« zaradi kršitve zakona o javnem redu in miru, kar je seveda popolnoma neprimeren odziv, ki obenem pomembno slabša položaj žrtev in jih potiska v še večjo izolacijo. Žrtve nam pogosto npr. povejo, da ne bodo klicale policije, ker si ne morejo privoščiti plačati položnice. Po drugi strani pa je seveda vedno več izrečenih ukrepov prepovedi približevanja, kar kaže na pomemben napredek pri delu z nasiljem v družini.

Ali po Vašem mnenju žrtve zaupajo policistom?

Na to vprašanje ne morem odgovoriti. To je treba vprašati žrtve.

Na področju družinskega nasilja, se je zakonodaja v zadnjih nekaj letih dokaj spremenila. Ali se Vam zdi trenutna zakonodaja boljša kot v preteklih letih? Ali je dovolj dobra za zaščito žrtve?

Menim, da imamo zakonodajo na tem področju dobro. Težava je njeno nedosledno izvajanje in uvajanje v prakso.

Kaj bi sami predlagali za bolj učinkovite metode reševanja nasilja v družini?

Dosledno izvajanje Zakona o preprečevanju nasilja v družini, bi pomembno prispevalo k zmanjšanju težav pri uspešnem reševanju primerov nasilja v družini.

Menim, da so nevladne organizacije postale osnovna pomoč in podpora žrtvam nasilja. Ali se v primerjavi s preteklimi leti, žrtve bolj pogosto zatekajo po pomoč k Vaši organizaciji?

Na to težko odgovorim. PO eni strani nas ljudje zagotovo bolje poznajo, ni pa nujno. V zadnjih letih smo se tudi zelo profesionalizirale, kar pomeni, da se nekateri naši programi (zatočišča) uvrščajo med javne socialno varstvene programe. Je pa res, da smo postale pomemben dejavnik pri pomoči žrtvam nasilja.